TÜRKİYE *Gizli* KOMÜNİST PARTİSİ *ve* CİNAYETLERİ

İhsan Taşdelen
Ön söz
İlhan E. Darendelioğlu

Türk gençlerinin Sürgün Zindan Kamplarındaki Çıldırma İntihar ve Ölüm olayları

TÜSTAV

MİLLİYETÇİ TÜRKİYE DERGİSİ
YAYINLARINDAN Nu: 1

Türkiye Gizli Komünist Partisi
VE
CİNAYETLERİ

Yazan:
İHSAN TAŞDELEN

Önsöz

İLHAN E. DARENDELİOĞLU

TUSTAV

1966

TÜSTAV

Basıldığı Yer: Büyük Matbaa 1966 — İST.

Nasılsınız, diye

Sormuyorum.

Nasılız,

Hazır mıyız?

Arif Nihat ASYA

TÜSTAV

Ön Söz

İlhan E. Darendelioğlu

Beşerî akımın önüne set çeken komünizm, Suları kana bulamış, taşırmış, önüne ne geldiyse sürüklemiş, köy, kasaba ve şehirleri yokederek, milyonlarca sakin insanın ölümüne, iniltisine ve felâketine sebep olmuştur. Komünizmin pençesinden kaçan, kurtulan yüzbinlerce insan bu vahşet rejimini anlata anlata bitiremiyor. İşte bu kızıl mezalimin iç yüzünü, Türkiye komünist partisi elebaşılarının, masum Türk gençlerini kandırıp Rusyada zindanlara, kamplara ve intiharlara nasıl sürüklendiklerini ve o gençlerden biri olan İhsan Taşdelen'in, edebiyata kaçmadan, sade bir dille yazdığı hatıralarını gözlerinden yaşlar akarak okuyacaksınız.

Kızıl Rusyada, komünistlerin karanlığa gömdükleri milyonlarca masum insanın, zindanlarda, temerküz kamplarında ve sürgünlerde nasıl imha edildiğine siz de şahit olacaksınız.

Karl Marksın, Leninin sosyalizmi, Kızıl Rusyada denenmiş ve tamamen tefessüh etmiştir. Sosyalizm denildiği zaman, dağdaki çobanın bile aklına Rusya gelir, çünkü o da biliyor ki, ilk hamlede sırtındaki gocuğu alınacak ve devletleştirilecektir.

Böyle bir hunhar rejime hasret çeken Türkiyedeki komünistler istiklâl ve şanlı tarihimizi kapatmak için mülevves fizyonomilerini çeşitli maskeler altında saklamaktadırlar.

Maskeli ve maskesizler, Demir perde gerisini dergi ve gazetelerde nekadar överlerse övsünler, bolşevik rejiminde istikbalinden ümidini kesen insanlar, Moskof çarlarının dahi rejimine hasret kalmış, zorla bağlandıkları fabrikalara, kolhozlara, bir övün balık ve lâhana çorbası yemek mukabili mahkûm edilmiş, dilsiz, ruhsuz, hissiz bir robot haline getirilen zavallılardan başka birşey değildir.

Uzun yıllardanberi, Moskovadaki bolşevik idarecileri, her milletten yetiştirdiği profesyonel ihtilâlcileri, dünyanın her tarafına göndermektedirler. Kızıl Çin, Viyetnam, Dominik, Küba, Endonezya ve diğer memleketlerin

komünist parti yöneticilerinin % 60 ı Moskovada Kızıl eğitim görmüş, askerî okul ve ihtilâl kamplarında yetiştirilmiştir. Bolşeviklerin verdikleri karar ve direktifleri tatbik sahasına koymak için çeşitli yollardan yırtınırcasına savaşa girişilmiştir. İşte Kızıl Çin, Viyetnam, işte Küba, işte Dominik ve işte... Türkiye mi diyelim?..

Kızılların bugünkü faal hareketlerini dikkatle izliyecek olursak Türkiyemizin nereye götürülmek istendiği gerçeği kolayca meydana çıkmış olur.

İki sene sürgün ve kamplarda, 11 sene 22 gün zindanlarda kalan İhsan Taşdelen, bolşevik rejimini «yaşamış» ve komünizmin sosyal adaletini ve eşitliğini görmüş bir arkadaşımız olarak hatıralarının değerlendirecek ve komünizm hakkında teşhisinizde yanılmıyacaksınız.

TÜSTAV

Başlarken

İhsan TAŞDELEN

Kızıl Rusyada, şehirlerden köylere varıncaya kadar, hangi evin kapısını çalsanız, o aile efradından bir veya ikisinin zindanlara, temerküz kamplarına gönderildiğini hüzün dolu yüzlerinden derhal anlarsınız.

Hakiki bir istatistik, yüz milyonları aşan Sovyet Rusyanın üçte bir nüfusunun hapis cezasına çarptırıldığını gösterir.

Tarih boyunca hiç bir devletde milyonlarca insanın mahkûm edildiği görülmemiştir. Eğer bunlar suçsuz ise, kızıl rejim, halk ile birlikte adaleti de mahkûm etmiştir. Suçlu olduğunu kabul edersek, bu doğrudan doğruya bu muazzam kitlenin hunhar rejimle bağdaşmadığının bir delilidir.

Kızıl Rusya'da mahkûmların hepsi, Sovyet Ceza Kanununun 58. ci maddisinin muayyen bir kaç bendine göre, itham edilen «siyasî» suçlulardır. Halk arasında tabir haline gelmiş bir söz vardır:

İş ki adam bulunsun, madde bulmak kolay... İşte size «siyasî» bir suçlu: Cuma Geldiyef. Tek ve cılız bir devesini kolhoza vermediği için, ihtilâl aleyhtarı hareketten 58. ci maddenin4 .cü bendine göre 15 yıla mahkûm edilmiş ve hücreye kapatılmak üzere Yaroslavi gizli zindanına atılmıştır. Bir başka misal:

Leningrad makara fabrikasında çalışan tesviyeci Repkin, akşam işten çıktıktan sonra, kuyruğa giriyor ve bir şişe votka alıyor. Biraz da salam tedariki için baş vurmadık devlet bakkalları kalmıyor. Hiç birisinde salam yok. Nihayet mırıldanarak eve dönerken arkadaşına rastlıyor ve «böyle hükûmetin Allah belâsını versin, biraz salam bulamadım» diye bağırıyor. Sivil memurlar o anda işçiyi elindeki şişeyle birilkte yakalayıp, yine 58. ci maddenin 3. cü bendine göre isyana teşvik suçundan 20 yıla mahkûm ediyor.

Geçen asırda, Rus Çarına yapılan bir suikast neticesi Nikola I. otuza yakın ihtilâlciyi 20-30 yıl arasında hapis cezasına mahkûm ederken «nasıl bir Çar olduğumu Avrupaya karşı gösterdim» demişti. İhtilâlcilerden Vera Figner ismindeki kadın, Çarlık Rusyasının en korkunç hapishanesi olan

Şlüsselburg'da 30 yıl yattıktan sonra çıkmış. «Hayatın saatleri durunca» adıyla hatıralarını yayınlamıştı. Demir Perde gerisi sakinleri, hatıraları okudukça acı acı gülmektedirler. Bugünkü bolşevik zindanlarında hiç bir mahkûm 20 veya 30 yıl yatamaz. İnsanın moralini, sinirlerini alt üst eden bu iblis yatağı zindanlarda birçokları dayanamıyarak gözlerimizin önünde çıldırmışlardır.

Halk, bolşevik zindanlarına «komünizm mektebi» adını takmıştır. Her Sovyet vatandaşı bu okula girmekte, komünizm ideolojisinin meydana getirdiği yeni düzenin fecaatini daha iyi anlıyacaktır.

Halkın refahı için teessüs ettirildiği iddia edilen bolşevik rejimi aslında, geniş kitlelerin hayatını dondurduğu, onu ebediyen köle kalmağa mahkûm ettiği hususu bir gerçektir. Bolşevikler sermayeyi yok edelim derken ortaya, başta kendileri olmak üzere emsalsiz bir sömürücü idare meydana getirmişlerdir. Bunlar, milyonlarca insanın cesetleri üzerine basarak oynıyan «sosyal adalet» ve «yeni düzen» cambazhanesinin palyaço kılıklı düzenbazlarıdır.

Lenin, Stalin'in bile bugün nefretle anıldığı Rusya'da milyonların istirabım, onların elem dolu yüzlerinden ve akan gözyaşlarından sezmek hiç de zor değildir.

Esasen «Hayatın Saatleri Durunca» dünyada mantar gibi yaşamanın ne kıymeti olur ki...

TÜSTAV

Eyüp Sultan

Defterdar, Eyüp Sultan'ın sakin ve mütevazi bir köşesidir. Semt sakinlerinin ekserisi, Feshane fabrikasında çalışan, birbirleriyle dost ve kardeş gibi geçinen insanlardır. Saç ve sakalları gümüş gibi parlıyan fabrikanın ustaları dinç ihtiyarlar, Plevne'yi, 93 harbini görmüş, uruslara karşı Kafkaslarda döğüşmüş kahramanlardı. Akşamları kahvede, semtin hürmet ettikleri büyükleri: Hacı Mestan, Hacı Ahmet efendiler, Karpatlarda uruslara karşı kahramanca döğüşen miralay tekaüdü Pertev Bey ince kıyılmış, kehribar gibi tütünlerinden sigaralarını titizce sararak yasemin çubuklara geçirirler, okkalı, köpüklü kahvelerini höpürdete-höpürdete içerlerken, cephelerden, harplerden bahsderlerdi. Orta yaşlılar büyüklerinin sohbetlerine karışmazlar, etrafına çember olup cankulağiyle dinlerlerdi.

İşçilerin Ali baba diye sevdikleri, saydıkları dedem ve Eyüp Camii şerifi imamlarından babam Hafız Ahmed, bu sohbetlere nükte ve neşe katarlardı. Hele Ramazanı Şerifte, teravi namazını müteakip sahura kadar otururlar, Fatihten, Kanuni Sultan Süleymandan övünerek, göğüsleri kabarak bahsederlerdi. Defterdar semti, büyükleri, küçükleriyle, mütevazi, sade bir hayat sürerler ve Allaha dua ederlerdi. Defterdarda, ne dedikodu, ne çekişme, ne de itaatsizlik vardı. Büyükler küçüklere nasihatlerde bulunurlar, onlara ahlâk ve iman telkin ederlerdi. Bir yabancı gelse, garibtir diye himaye ederlerdi. Fakat bu sakin, mesut semtin insanlarının huzurunu tek bir komünist, Allahsız, ahlâksız bir adam bozuvermişti:

Nuri!...

Sene 1924. Sonbahar, Cadde ve kahve önleri, çınar ağaçlarının sararmış iri yapraklarıyla döşenmişti. Yaşlılar arakiyelerini giymişlerdi artık. Yağan yağmurlarla kurumuş otlar tekrar yeşermişti. Leylekler, caddelere sürünürcesine uçan kırlangıçlar, erkenden terketmişti Defterdarı, Eyüp Sultanı. Bunların gidişi bir hüzün yaratıyordu etrafa...

Sonbaharın kasvetli bir akşamında, kuzeyden esen bir rüzgâr, ağaçlarda kalan son yaprakları kahvenin camlarına çarptırıyordu.

O anda, orta yaşlı, yakası kızıl tüylü, gözleri çipil, çilli suratı asık,

bir adam içeri girerek oturanlara yaklaştı. Barınacak bir yeri olmadığını, şimdilik turşucu dükkânında, pis kokular içinde yattığını, kendini acındırarak söyledi. Dedem Ali Baba, kendisine, iyi bir yer buluncaya kadar, şimdilik evimizin altındaki küçük bir odada kalabileceğini söyledi.

Bu adam, fabrikaya yeni gelmiş, elektrik ustası Nuri idi. Ertesi gün hemen taşındı. Eşyasından çok kitapları vardı. Eve daima gece yarısı gelir yatardı...

Yakasındaki kızıl tüyün ne mânâ taşıdığını kim bilecekdi ki... Defterdarın namuslu, müslüman, vatanperver ve masum insanları bu renklerden habersizdiler...

Mütevazi aile ocağımızı, saf, temiz, fabrika işçilerini allak bullak etmek için kızıl tüylü bolşevik ajanı semtimize ayak basmıştı. Binlerce insanın huzurunu bozmağa, bir satılmış moskof ajanı kâfi gelmişti. Kendisi meğer, Türkiye Komünist partisi politbürosu azasıymış.

Ben henüz 18 yaşını bitirmemiştim. Bir gün Nuri bana:

— Seni Almanya'ya göndereyim, AEG fabrikalarında çalışır, 9 ay sonra bir teknisyen olur gelirsin, dedi.

İhtiyar olan anne ev babama bakmak için Almanyada kısa bir müddet kalıp, dönüşte iyi bir teknisyen olacağımdan çok memnundum. Nuri'ye, gönder, giderim amma yol param yok» dedim. «Ben tedarik ederim» dedi benden nüfus cüzdanımı istedi. 4 gün sonra anne ve babama gelip, oğlunuz iyi bir zanaat sahibi olarak en kısa zamanda İstanbula dönecektir. Ben onun yol parasını çekerim, yarın akşam gönderiyorum» dedi.

1924 yılı kasım ayının 28 inde Galata'daki Burgaz oteline götürdü beni. İçerde Faruk, Sadık ve bir de Dimitri isminde rum genci vardı. Beş dakika sonra, Türk gençlerini, güya, Almanya'ya göndermek için vazifelendirilmiş bir sevkiyat memuru geldi: İsmi ŞEVKET SÜREYYA (Aydemir). Sarı saçlı, yuvarlak yüzlü ve orta boylu bir adam. Lâcivert elbiseli ve kızıl boyunbağlı... Tanıştık. Elinde 4 tane, pasaporta benzer cüzdan vardı. Her birimize birer tane verdi. Nuri geri dönmüştü. (Sonradan, kardeşim Mehmet Taşdelen'den öğrendiğime göre, bizim evden iki gün sonra çıkmış, başka eve taşınmış...)

Bu bir tek komünistin Eyüpte yapmadığı kalmamış. Feshane fabrikasına geldiği kısa bir zamanda, Nuri, her biri üçer kişiden ibaret olan bir kaç hücre kurmuş, Türkiye komünist partisi organı (Aydınlık) dergisiyle Marksın kıymeti zaide hakkındaki görüşleri broşürünü kahvelere ve işçi muhitlerine, hücrelere mensup genç işçiler vasıtasiyle dağıttırmış. Nuri, ayrıca da Şevket Süreyya ve yoldaşı Nâzım Hikmetle birlikte Ayvansaray Değirmenine el atmışlar, İsmail isminde bir vals işçisini kendilerine alet ederek komünist teşekkül olan (Türkiye Amele Taali Cemiyeti)nin Ayvansaray şubesini açtırmağa muvaffak olmuşlar. İş bununla da kalmamış,

komünist partisi (Orak çekiç) mecmuasını da çıkararak işçileri tahrike başlamış ve Ayvansaray Değirmeninde bir grevin meydana gelmesini temin etmişler. Bu, komünist grevinde, hiçbir şeyden haberi olmıyan Türk işçileri kışkırtılarak patronu ölümle tehdit derecesine varmışlar ve neticede işlerinden çıkartılmağa ve boş kalmağa mahkûm edilmişler.

Türkiye komünist partisi organları (Orak Çekiç) ve (Aydınlık) dergileri, olayları büyük bir zafer olarak yayınlıyarak Moskovanın gözüne girmek ve daha fazla para çekmek için gayret sarfetmişler.

Orak Çekiç ve Aydınlık dergileri, Lâz İsmail'in takalariyle Moskovaya gönderiliyor ve Türkiye komünist partisi, hem bu takalarla ve hem de İstanbul limanına uğrıyan rus vapurlariyle irtibat kuruyorlardı.

Şevket Süreyya, öğretmen Mesrureyi Lâz İsmail'in takalarile Moskova'ya göndermişti. Mesrure rus radyosunun spikerliğini yapan İsmail ile evlenmişti...

*
* *

Akşam saat 9... Şevket Süreyya, biz 4 kişiyi Burgaz otelinden alarak rıhtıma götürdü ve bizi, Kominternin ajanı bulgar Efimofa teslim ederek ayrıldı. Potyomkin adlı rus vapuruna bizi bir sandalla götüren Efimof, vapura çıktı ve bizleri ruslara teslim ederek gözden kayboldu.

Ruslar bizi acele vapurun alt katında bir yere indirdiler. Ben yanımda bulunan 3 kişinin yüzlerine bakıyor, birşeyler sormak istiyordum. Öğretmen Faruk, belli etmeden yüzüme bakıyordu. Sadık ve Dimitri hallerinden memnundular.

— Nereye gidiyoruz biz? diye hepsine birden sordum. Faruk, yanındakilere bakarak müstehzi :

— Sen nereye gittiğini bilmiyor umusun, söylemediler mi?..

— Nuri bana, Almanya'ya, Hamburg'a gideceğimi söyledi...

Faruk gülerek :

— Bazılarına öyle söylerler. Sadık bile bana Moskova'ya gideceğimi vapurda merdivenden aşağıya inerken fısıldadı. Amma bir defa yola çıkmış bulunduk, dedi.

Edirne öğretmen okulunu bitiren Sadık, Şevket Süreyya'nın yakın arkadaşı imiş. Edirne'de hücreler kurmuş, Faruk'a da seni Almanya'ya tahsile götüreceğim, demiş.

Saat 10 a geliyordu. İri-yarı bir rus, elinde büyük bir çanakla bize çorba getirdi. Arkadan biri de 4 tahta kaşıkla beş altı parça kara ekmek dağıttı. Sapsarı, ince kıyılmış, ekşi ve tuzlu lâhana çorbasından bir iki kaşık aldık ve olduğu gibi bıraktık. Pis kokuyordu. Faruk bana :

— Güverteye çıkıp biraz hava alalım, dedi. Merdivenleri çıkarken yukarıda bekliyen rus bir kelime söyledi. Dimitriyi çağırdık. Şehire çıkıp siagra alacağımızı söyledik. İzin vermedi. Kararımız kati idi, bir daha geri dönmiyecektik.

Ne yapabilirdik? Kendimizi kaderimizle başbaşa bıraktık.

Sabah saat 10 da vapur hareket etti. «Güverteye çıkmak serbest» dediler. Boğazın güneş vuran sahillerine mahzun mahzun bakarak, ne olacağı bilinmiyen bir yolculuğa başladık.

Sabah kahvealtısı, kara ekmek ile «selyotka» denilen bir tuzlu balıktan ibaretti. Fakat güvertede birkaç yolcu, ayrı muamele görüyordu. 3-4 kap çeşitli yemek yiyorlar, biri de piyano çalıyordu.

Bunlar, rus komünist partisinin Moskova il idare kurulu üyeleri imişler. Biz aç bî ilâç Odesa'ya vardık. Vapur rıhtıma yanaşır-yanaşmaz Odesada'ki karşılayıcı (o da bulgar ajanı) bizi alıp Odesa'nın büyük merdivenlerinden yukarı çıkardı. Etrafımıza bakarak yürüyorduk. Soygun ve yangından çıkmış bir hali vardı şehrin. Dükkânlar baştan başa kapalı. Bazı yerlerde uzun kuyruklarla sefil halk, ellerinde karneleri, kara ekmek almak için dizilmişlerdî. Bulgar bizi (komunar) adlı bir yemekhaneye götürdü. İçerde yüze yakın adam vardı. Hepsi yabancı. Cava'lılardan tutun da, Cezayir, Güney Afrika, Endonezya, Dominik, Kuba... velhasıl her çeşit renk ve milletten insan vardı. Kimbilir, kimisi ihtihlâlci olmaya gelmiş, kimisi de belki memleketine, sabotajcılığa gidiyordu. Bir tek patates, dört köşe kösele kadar sert bir et, tabakla önümüze geldi. Bir dilim kara ekmekle, çiğnemeden yutuverdik. Doymamıştık amma, normali bu kadarmış.

Böylece yemek yedikten sonra, suratsız bulgar, bizi ıssız bir caddede, büyük bir apartımanın 3 cü katına çıkardı. Bir kaç ot şilte, yorgan yerine de kızıl ordu erlerinin kirli yırtık (şinel) kaputları vardı. Geceyi burada geçirip, sabah saat 4 te trene binip Moskovaya hareket edeceğiz. Bulgar bilet paralarını verdi ve savuştu. Faruk ile ikimiz şehri dolaşmaya çıktık. Rastladığımız insanlar, sersemleşmiş, sararmış, sanki hastaneden taburcu edilmiş kimselerdi. Biz dolaşırken arkamızdan birinin bizi takip ettiğinin farkına vardık, bizden kâh uzaklaşıyor, kâh yaklaşıyordu.... Saat 3 te bulgar bizi uyandırdı ve gara getirip trene bindirdi. Moskova'ya gelinceye kadar yolda, gizli polis memurları, bir kaç defa bizi kontrola geldiler, rusça bir şeyler soruyorlardı. Rusça bilen Dimitri, «faşist» mi, komünist miyiz, diye soruyorlar» dedi.

Her iki kelimenin ne mâna ifade ettiğini bilmiyorduk. Sadık'a sordum; orada öğrenirsiniz, dedi. Yalnız polisin, her seferki kontrolünde, Sadık, sağ omuzunun içinden, üzerine bir şeyler yazılmış bir bez parça-

sını ajanlara gösterdi. Bunu, Türkiye gizli komünist partisi politbürosu aydınlar temsilcisi Şevket Süreyya Aydemir (mahrem kaydiyle) kendisine vermiş (*).

İki gün yolculuktan sonra Moskovaya geldik. Trenden inince koyu kahve rengi yuvarlak kalpaklı, iri gözlüklü ve sırtında ayı postundan yapılmış kısa bir gocuk, sıska suratlı bir adam birilerini arıyordu. Rus kıyafetine benzemediğimizi görünce, yaklaşarak:

— Hoş geldiniz yoldaşlar, ben Vâlâ Nurettin, dedi. Sadık yine omuzunun altından yazılı bezi Vâlâ Yoldaşa verdi. Tramvay bizi bir meydana götürdü: Kominternin bulunduğu bir meydan. Kızılordu erleri tarafından muhafaza altında bulunan bir binaya girdik. Komintern Yakın doğu şubesindeki Vâlâ yoldaşın özel bürosuna beraberce girdik. Beklememizi söyledi. Beş on dakika sonra bizi yan tarafta büyük bir odaya götürerek iri yarı bir adama takdim etti: Doğu şubesi başkanı Petrof yoldaş. Yanında da topal birisi vardı, Brike: yakın doğu şubesi başkanı. T. gizli komünist partisi elebaşları bunların karşısında köpek gibi durur sadakat gösterrilerdi. Onlara karşı hiç bir fikir serdetmezler ve itirazda bulunamazlardı. Vâlâ Nurettin ayakta bize tercümanlık yapıyordu. Bizim söylediğimizi başka türlü tercüme ediyordu. Meğer Sadık ile Faruk Trakya temsilcisi, Dimitri azınlıkları ben de Haliç bölgesi başkanı imişim, hem de Türkiyede o kadar komünist faaliyeti ve grevler varmış ki, anlata anlata Vâlâ yoldaş bitiremiyordu. Tabii ne kadar çok faaliyet gösterilir ve rapor verilirse o kadar da para sızdırılır. Bu hususu Vâlâ ve Hasan Âli Ediz (Takma adı: Halim Yoldaş) daha bilirler ve açıklamaları da şarttır, hatırlarlar her halde...

Vâlâ Yoldaş bizi, Kominternden ayrıldıktan sonra, Sir Winston Churchilin kapatılmasın ıtalep ettiği meşhur kızıl ihtilâl üniversite (KUTV) yurduna getirdi. Türk seksiyonu koğuşuna girerken hayrette kalmıştık. Hasan Âli Ediz Yoldaşın İstanbul Tıp Fakültesinden kaçırdığı öğrenci Selim cinnet getirmiş, her önüne geldiğini parçalıyor, herşeye saldırıyordu. Türkiyeye, diye bağırıp duruyordu. Koğuşta elliden fazla türk genci vardı.

(*) Şevket Süreyya Aydemir, T. gizli komünist partisi merkez komitesi Politbüro üyeliği yapmış, aynı zamanda, türk gençlerini komünist yapmak gayesiyle, Galata rıhtımından vapura ibndirmek ve Moskovaya kaçırmak sevkiyat memurluğu vazifesini yapardı. Aynı zamanda, İstanbulda, (Aydınlık) ve (Orak Çekiç) dergilerini idare eder ve T. gizli komünist partisine bağlı Amele Taali cemiyetinin baş kurucusu idi. 1925 yıllarında Ankara İstiklâl Mahkemesi önünde «peygamberim Lenin buyuruyorki...» diye konuşmaya devam eden kızıl bir komünist olmakla ve yeraltı hücrelerine önderlik etme suçundan dolayı 10 yıla mahküm oldu.

Bizi üst kata götürdüler. Türk seksiyonu talim terbiye başkanı siyasî komser Sağamanyanın (huzurun)da idik.

Türkçesi bozuk ermeni: — Sizin, dedi, Moskovaya gelenlerin hepsinin terbiyeleri bozuktur. Sizi ben terbiye edeceğim. Farukla ben:

— Biz terbiyesiz ve sokak serserisi değiliz, biraz nezaketle konuşun, dedik.

Ermeni hiddetle, size bolşevik terbiyesi vereceğiz. Burada kaldığınız müddetçe halkla temas etmiyecksiniz ve Türk sefarethanesine dahi yaklaşmıyacaksınız, aksi halde kuruşna dizilirsiniz. Diye tehdit etti. Bu arada kapıdan biri içeri girdi, yüzü tıpkı baykuşa benziyordu:

— Ben, dedi, türk seksiyonun propaganda şefiyim, ismim Alimof. Her hareketinizi kontrola memurum. Buraya gelen türklerden bazıları dersleri boykot ettiler. Onları sürdük. Aklınızı başınıza alın. Verilen emirler harfiyen yerine getirilecek, o kadar.

Ben, Alimof yoldaşa:

— Sefarettekiler türk değil mi? Türkler ile konuşmak niçin yasak olsun, dedim.

Alimof dişlerini gıcırdatarak:

— Türk amma, komünist değildirler, diye haykırdı ve biz komünistlerle konuşuruz ve sizi de o yolda hazırlıyacağız... Faruk dayanamadı:

— Ben ve arkadaşım komünist falan değiliz biz böyle şeylerden anlamayız. Bizi niye kandırdınız, hani Almanyaya gidiyorduk, bizi İstanbula gönderin, biz burada durmayız, dedi.

Alimof, Vâlâ Nurettine:

— Böylelerini Türkiyeden buraya niçin getiriyorsunuz? Brike Yoldaşın tekliflerini okumadınız mı? Evvelâ, Türkiyede gizli hücrelerde az-çok yetişmiş elemanları buraya göndermek lâzımdır. Bu herifleri yetiştirmek zor. Hadi aşağıya, koğuşa gidin diye bizi adeta koğdu. Neye uğradığımızı şaşırıp, odadan çıkmıştık. Sonradan intihar eden Faruk, merdivenden inerken gözyaşlarını tutamayıp ağladı ve duaya başladı: Yarabbi, sen kurtar bizi... Koğuşta yatağımızı gösteren Vâlâ yoldaş, kendisi yukarıdaki hususi odasına çekildi.

Selimin cinnet getirmesi üzerine koğuş birbirine girmişti. Tornacı Hamit, tesviyeci Selim, Faik ve diğer 21 türk genci: bizi Türkiyeye gönderin diye bağırıyorlardı.

Ben de mi çıldıracaktım yoksa, bizi neler bekliyor acep?.. Hasan Âli Ediz'in yutturduğu yalanlar teker teker meydana çıkıyordu. Zavallı Selim umduğunu bulmamıştı. Kimse sahip çıkmıyordu Selime. Ölse de kimsenin umurunda değildi. Bir sabah erken saatlerde iki rus Selimi aldı götürdüler ve bir daha da ondan haber alamadık. Türklerden 24 kişi dersleri boykot etmişlerdi.

Rektör Broydeye, Kominterne, Hasan Âli Ediz ve avenesine mücadeleye girişmişler, geriye, Türkiyeye dönmek istiyorlardı. Faruk ile ben 24 lerle beraber olduk. 4,000 öğrencinin bulunduğu üniversite muhitinde «24» ler bir çok tesiri yaratmıştı. Alt kattaki 100 e yakın japon seksiyonu öğrencileri, başta, Kavamura olmak üzere 24 e iltihak etmişlerdi. Beni de kendilerini idareci olarak seçtiler. 24'lerin dışında kalan 40 kadar komünist, bilhassa, en azılılardan Aziz, Şakir, Kürt Mehmet, Tekin, Faik seksiyonun duvar gazetesinde bize ateş püskürüyorlar, 24 lere «casus» damgasını vuruyorlardı. Derslere gitmeyince, hocalardan Kuçimof, koğuşa sık sık geliyor, tehditler savuruyordu. 24 lerden Hamit, hocaya bir daha türkleri rahatsı zetmemesini söyliyerek koğuştan kovdu. Vâlâ Nurettinin reisliğindeki yoldaşlık mahkemesi, hocaya hakaretten Hamidin bir fabrikaya sürülmesine karar verdi.

Üniversitede, N. Hikmet ,Vâlâ, Lâz İsmail tercümanlık yapıyorlardı. Dershanede: sınıf kavgası, sokak muharebeleri metodları, kızıl sendikacılık ve rus komünist partisinin tarihi öğretiliyordu.

Biz, 24 ler, yalnız 15 günde bir tertiplenen türk seksiyonu toplantılarına gidiyorduk. Parti genel sekreteri Şefik Hüsnü (Ferdi), Türkiye Genç Leninci Komünistler Birliği Başkanı Hasan Âli Ediz, Komintern, Profintern, ve (KİM) Kızıl gençler Enternasyonalinin karar ve direktiflerini açıklıyorlar ve 24 ler hakkında zecri tedbirlerin tatbik edileceğini ima ediyorlardı.

Ayrıca, üniversitenin genel toplantıları Şanuar sinema salonunda düzenlenirdi. Bolşevik partisinin sayılı kodamanları, kızıl ihtilâl hakkında demeç verirlerdi. 1925 Ocak toplantısında, sonradan Stalin tarafından, kurşuna dizilen Karl Radek, Yakın Doğu hakkında verdiği konferansta, özetle şunları belirtmişti:

— Komünist propaganda ve teşkilâtlanmasının aydınlar üzerine teksif ettirmeli. Onlar vasıtasiyle zemin hazırlayıp, halk tabakalarına intikalini temin etmelidir. Gazeteler kifayetsiz ve bu gazetelere yerleşmiş komünist sempatizanlarının tsirleri kâfi gelmediği takdirde daha yaygın propaganda vasıtası olan sinema, tiyatro radyodan istifade edilmelidir. Lenin «özel şekilde seçilmiş profesyonel (aylıklı) ihtilâlci ekipler ihdas edip, eğitim kurslarından geçirmeli. B utakdirde, dünyanın hiç bir memleketinde polisin bize galip gelmesi mümkün olamaz»...

Komünistler, gösterilerinde ilk hedef olarak, toplantının yapılacağı yerde çığ gibi büyümeğe elverişli dinamik gruplar meydana getirirler.

Toplantı yerinde, özellikle komünist hücre üyelerinin kompleksinin, gayrı memnunların, menfi, basit tiplerin yer almasını temin ederler. Toplanan halka panik yaratmak, her an patlıyabilecek kızgın bir kazan haline gelmiş bir durum varmış gibi kıvılcımlar saçarlar.

Komünistlerin, ihtilâlci işçi partilerinin tertiplediği her türlü toplantı ve mitinglerde iki kumanda heyeti vardır.

Kitle toplantılarının dış idare heyeti, kumandanları ile birlikte, topluluğun az yakınında bir yerde izlenir. Bu ekip kalabalığın içinde üslenmiş iç heyet ekiple haberciler vasıtasiyle teması sağlarlar. İç ekibin kitle içinde kolayca bulunması için bayrak ve dövizlerin bulunduğu bir yerde yuvalanır. Çevreyi saran gönüllü muhafızlar ekibi sıkı bir kordon halinde muhafaza ederler.

Gösteri, miting ve grevlerde vurucu kuvvet ekipleri, yuhalayıcı ve alkışçı grup, polisi yumuşatma ve aldatma grubu iç heyet kumandanlığına bağlıdır.

Gösteri, yürüyüş ve grevlerde, şaşırtıcı sahneler yaratmak için daha ziyade çocuklu kadınlar, kızlar bulundururlar. Bunların vazifeleri ayaklar altına yuvarlanmak, bayılmak, polisten baskı görmüş durumlar yaratmaktır. Bütün bu kadro, iç ve dış kumanda heyetleri ekipleriyle birlikte grev, miting veya millî gaye uğruna yapılan anti-komünist toplantılara girerek, onlara hâkim olup sabote etmek hedefini güderler.

*
* *

Dış memleketler komünist partilerinde olduğu gibi, T. gizli komünist partisinin faaliyetlerini kontrol eden Moskovadaki gizli polis (GRU) Yakın Doğu şubesine bağlı elemanları vardır. Bunların başında Lenin nişanı almış müseccel komünist Süleyman Nuri ve mühendis Cevat, Trabzonlu müseccel Ali Yazıcı ve Türk seksiyonu içinde 1 numaralı polis ajanı Hilmi Rıza'dan ibaret olup, Kafkas sınırlarından Türkiyeye sızdıkları haberciler vasıtasiyle, gizli polise haber verirler.

Bunlar, üniversitenin toplantılarında Şefik Hüsnü ve diğerlerini çok sert tenkit ederler, az faaliyet gösterdiklerini, şişirme rapor yazdıklarını yüzlerine söylerdi.

Gerek Komintern ve gerekse bolşevik partisi dış yöneticileri, Türkiye komünist partisine yaptıkları çeşitli yardımlara rağmen, onları çileden çıkartan şey, Türk halkının Komünizme karşı olan amansız mukavemeti idi. Bu yüzden Türkiye komünist ele başları azarlanır ve itham edilirdi.

Bolşevikler, Türkiyede gençler ve işçiler arasında nasıl faaliyet gösterileceği hakkında Türkiye gizli komünist partisine sık sık emirler yağdırırlar ve Türk seksiyonunda bunlar öğretilirdi. Bolşeviklere göre kızıl sendikacılık:

«Sendikalar siyasî bir savaş teşekkülü olup, millî sermaye idaresini yıkıp, yerine komünist rejimini ikame etmek, bir sınıfı, diğer bir sınıfa karşı koyan hükûmeti zor kuvvetiyle devirmektir.»

«En yapıcı işçi teşekkülü, hangi işin altında olursa olsun, ploroter ihtilâli yapmak için, tek plân mucibince faaliyet gösteren fertlerin içinden seçilmiş, ihtilâlci bir zümrenn idare edeceği bir partiye ihityacı vardır.»

«Sendikalar, bu ihtilâlci partinin dışında kalırlarsa da, kökleri yine bu partinin içindedir. Lenin (Sendikalar, komünizmin mektebidir) demiş. İşçi partileri, halkı sosyalizm, emekçi, marksizm, komünizm ve bolşevik kelimelerine alıştırmalıdır.»

«İstikbaldeki idare mekanizmasını gençliğin elde etmesi için yolunu şaşıran gençler arasına Leninci gençlerin karışarak, onlara, ihtilâl ruhunu aşılayıp kuvvetlendirmektir.....» vesaire.

Üniversite toplantılarında, rus ihtilâlinde olduğu gibi Türkiyede kızıl ihtilâl hareketine iştirak etmiyen subayların derhal kurşuna dizileceğini açıklıyorlardı.

Hattâ rus uşağı komünistler Türkiyede gölge kabine bile kurmuşlardı.

Türk ordusuna ait toplantıda, Şefik Hüsnü, H. A. Ediz, Vâlâ ve avenesi, tüyler ürpertici acıklı bir durumla karşı karşıya geldiler:

Baküde intişar eden türkçe «Komünist» gazetesinde, Moskova ihtilâl üniversitesinden Gence şehrine sürülen İstanbullu Niyazi Devlet çiftliğinde intihar etmiştir.

Moskovaya getirilenden Server, İvanovo şehrine sürgün gönderilmiş, orada çıldırmıştı. Biz 24 ler, her toplantıda Serverin akibetini soruyorduk. Bize: Rusya çok geniştir. Başka bir yere gitmiştir, cevabını verirlerdi.

Fakat Hamit ile Hayat, İvanovo şehrine gitmişler ' Serveri bularak, Moskovaya, üniversitenin türk seksiyonu toplantısı yapılan salona getridiler. Server kendinde değildi, her tarafı yara bere içinde kâh ağlıyor, kâh gülüyor, kendini duvara vuruyordu. 24 ler, Şefik Hüsnü, O. A. Ediz'i protesto ediyorlardı :

Bizi bu hale sokmak için mi buraya getirdiniz, bizi memleketimize gönderin H.A. Ediz, üniversite rektörü Broydevi çağırdı, Rektör pür hiddet :

— Svoloçi, (hergeleler), sizinle mi uğraşacağız? Hepinizi süreceğim, kurşuna dizdireceğim...

Ve bir sürü tehdit yağdırarak çıkıp gitti.

Az sonra(4 sivil gizli polis memurları, salona girerek Serveri alıp götürdüler... Akibetini öğrenemedik.

3 gün sonra Hayat ve Hamit ortadan kayboldu. Onları bir daha göremedim. Türkler arasında 10-11 yaşlarında iki türk çocuğu da vardı. İstanbul Kâğıthane köyünden Ziya ile H. A. Edizin kardeşi Ekrem. Bu çocuklar Moskova dışında pioner kampına gönderilmişler, genç komünist yetişeceklermiş.

1925 Mart Bulvardan geçerken Ziya ile Ekrem'i ayakları şişmiş, soğuktan titrediklerini gördüm.

— Ne arıyorsunuz burada?

— Biz Rus çocukları içinde sıkıldık, dil bilmiyoruz, bizimle Türko diye alay da ediyorlar. Kaçtık iki gündür Moskovayı dolaşıyoruz. Açız, dediler.

Ekrem, ağabeysi H. A. Edize gitmiş, bir daha bana uğrama kampa dön, diye kovmuş...

Beni, burada bekleyin, şimdi gelirim, dedim. Koşarak Puşkin Bulvarının hemen yakınında konforlu bir dairede oturan Nâzım Hikmete gittim. Odesalı doktor olan yahudi karısı da evde idi. Nâzım «Herakliti Moskovadan görüş» şiirini yüksek sesle okuyordu.

— Nâzım Yoldaş, bulvarda iki masum Türk yavrusu, açlık ve soğuktan ölmek üzereler. Bunları kurtarmanın çaresi... Beraber gidelim de bir gör.

Nâzımın umurunda değildi. Üstelik de bana çıkıştı:

— Sana ne oluyor?.. Varsın gebersinler, siz de beraber... Sen burada başımıza belâ kesildin. Elebaşılık yaptığın muhalif grupla beraber akibetinizin ne olacağını biz çoktan kararlaştırdık. Sizin hakkınızdan Vâlâ Yoldaş ile Rektör Broyde gelir. Ona göre hareket et... ve... ve (küfrederek) Defol, diye bağırdı.

— Ölecekler, ölecekler, diyorum, ayaklar şişmiş. Bunları getirdiniz bari hayatlariyle alâkadar olun. Üstelik Ekrem, Halim Yoldaşın (Hasan Âli Edizin) öz kardeşi, ne imansız ağabeysi varmış... Herakliti göreceğine bu masum Türk yavrularının halini gör be... Diyerek çıktım ve çocukların yanına koşarak gittim.

Titreyerek beni bekliyorlardı. İkisinin de ellerinden tutarak bulvardan geçtik. Gertsen caddesine çıkmıştık, iki yüz adım ileride Türkiye sefarethanesini gösterdim. Türk bayrağını tanıdılar.

— Bakın, bayrağın dalgalandığı binaya doğru yavaş, yavaş yürüyün. On adım kala koşun kapıdan içeri girin. Hadi sizi göreyim, dedim.

Peşlerinden bakıyordum, yürüdüler ve kapıya yakın kala bir koşu içeri girdiler. Bunların kurtulduğunu görünce rahat bir nefes aldım. Sefarethanemizde çocukları giydirmişler, tedavi etmişler ve memleketimize göndermişler. Ekreme İstanbulda bir ara rasladım, ağabysi Halim Yoldaşa, yani Hasan Âli Edize küfürler yağdırıyordu. Sonradan öğrendiğime göre bu zavallı çocuk çıldırmış ve Bakırköy Akıl Hastanesine düşerek orada ölmüş...

Moskovada yetiştirilen kızıl ihtilâlcilerin kendilerine güven derecelerini, psikolojilerini ve gözlerinin pekliğini siz düşünün bir kere... ve yine düşünün ki, bu yolda yetişmiş o kimseler bugün bütün dünyada yeraltı ve sosyalist maskeli faaliyetler gösteren şebekenin ipuclarını ellerinde tut-

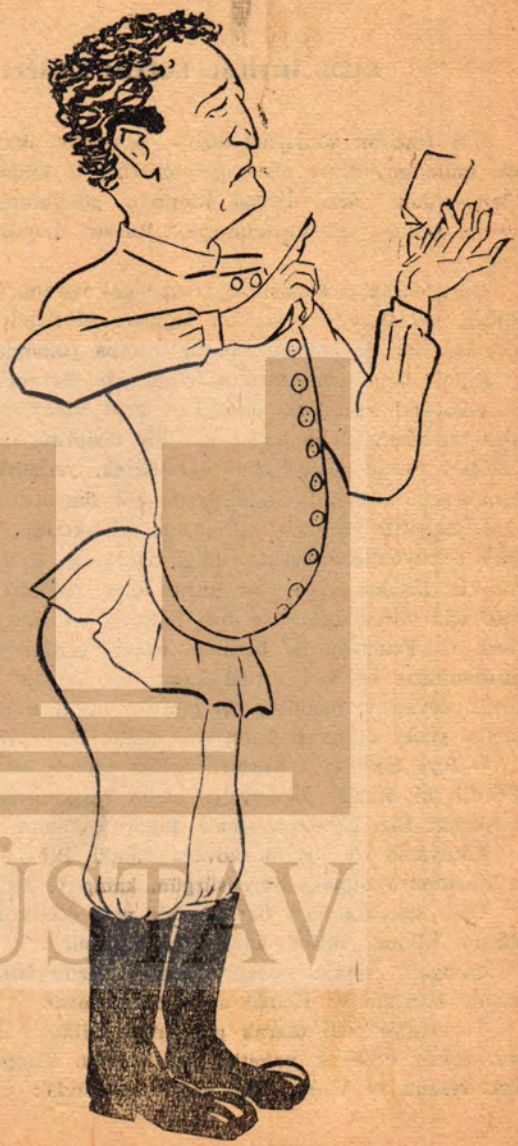

Türkiyeden kaçırdıkları 10 - 11 yaşlarındaki körpe çocukları Moskovanın buzlu bulavrlarında ölümle pençeleştiklerini gördüğü halde istifini bozmayan Nazım Hikmet «Herakliti Moskovadan görme» yi tercih etmişti.

TÜSTAV

maktadırlar. Kızıl Çin Vietnam, Küba ve diğer memleketlerin kızıl liderleri, Türkiye de dahil Moskova komünist üniversitelerinde, kızıl prosöfür enstitülerinde ve askerî ihtilâl kamplarında kızıl subaylar tarafından eğitim görerek yetiştirilmişlerdir.

KIZIL İHTİLÂL EĞİTİM KAMPI : UDELNİYA

1925 Haziran sonlarına doğru, Komünist üniversitesinin yetmiş iki buçuk milletten ibaret olan öğrencilerini 42 kilometre mesafede bulunan Udelniya'daki Kızıl İhtilâl Kampına göndermişlerdi. Her çeşit milletin mevcut olduğu bu üniversiteye, Ruslar hayvanat bahçesi adını takmışlardı.

24 lerden iki arkadaşımız (temizliğe) uğramış, 22 kişi kalmıştık. Kampa gitmek istemiyorduk, yurdun kapısını kilitlemişlerdi. Sokaklarda kalmamak için biz de mecburi olarak kampa yollandık.

Kamp, çam ormanlarının içinde idi. Barakalara taksim edilidk. Burada, göğüsleri nişanlarla dolu Rus kızıl subaylarının emrine verildik. Kızıl ordu elbiseleri giyinmiştik. Sıkı bir disiptine tâbi tutulduk. Burada sabotörlüğün bütün girdi-çıktısı öğretilerek, yetiştirilecek elemanlar ,kızıl enternasyonal ihtilâlinin tohumlarını hür dünyaya ekip filizlendirecek, muazzam yıkıcılık yuvaları kurulacak, sokaklarda barikatlar tesis edilecek... Türk seksiyonunun yerleştirildiği barakalar, Endonezya ve Japonlara yakın idi. Yüz kişiden ibaret bir gurup olan japonlar ,memleketlerine gönderilmek için direniyorlar ve biz Türklere iştirak ediyorlardı. Şefleri, Kavamura ve Yamaşita ile beraber, askerî eğitim görmeyi reddettiklerini, biz gurubumuzla beraber ihtilâl kampı kumandanı Ukranyalı Slavanko'ya bildirdik cevap vermediler. İki gün sonra Moskovadan Japonya komünist partisi genel sekreteri Katayama geldi. Toplantıda Kavamura :

— Biz, Japonyayı Ruslara teslim etmek için buraya gelmedik. Kanaat getirdik ki, Ruslar Japonya'yı, bizim vasıtamızla kendilerine peyk yapmak istiyorlar. Bizi göndermesseniz Japon elçiliğine gidip durumu bildireceğiz.

Katayama eli boş Moskovaya döndü. Bir kaç gün sonra Japonlar başta Kavamura olmak üzere sürgün, kamp ve zindanlara atıldılar.

Türk seksiyonunun başında bir nevi çobanlık vazifesi yapan Vâ-Nû ve Nâzım Hikmet ihtilâl kampı kumandanları ile birlikte hususi barakaya yerleşimşler, tavşan besliyorlardı. Nâzım Hikmet ve Vâ-Nû tavşanların ikisine Mustafa ve Kemal adını takmışlardı.

Türkiye'ye gizli olarak gönderilen kitaplar Rusçadan Türkçeye çevriliyor, teksir edilerek paketler yapılıyordu. Kitapların bazılarını görebiliyorduk. Nâzım ve Vâ-Nû, pek neşeli anlarında :

— Bekleyin, yakında bu kitapların Türkiyede nasıl filiz vereceklerini, hücrelerin nasıl çoğalacağını, duyacaksını, diye konuşuyorlardı.

Kampta her çeşit tüfek ve silâhlarla talim ettiriliyor, büyük çam ağaçlarının köklerine dinamit yerleştirilip fitilleniyor, tankların önlerine yatırılıyor, ormanı halk kitleleri yerine koyup kızıl propagandacılar ihtilâl nutukları çekmeyi öğreniyorlardı.

Umumi toplantılarda kızıl subaylar ,komünist ihtilâlinin stratejisini, metodlarını, taktiklerini öğretiyorlardı .Onlarca kızıl ihtilâle en büyük engel ordu görülüyordu. Öyle ise bu orduyu nasıl çökertmeli idi? İşte bu hedefe varmak hangi iç dış stratejik unsurlardan istifade etmeli idi? Komünistler, başlıca usulü, orduda subay, assubay ve er kademesindeki komutanlara hulul etmek aktiğini kullanırlar.

Kamp sonrası. Açlık Grevi. Sürgün...

Kızıl ordu subayları, kampta, ihtilâl sabotaj hareketlerini, sokaklarda kanlı arbedeler çıkarma usullerini iyice öğretip dünyanın dört bir tarafına ekipler gönderiliyordu.

Tohumlarını hür dünya ülkelerine ekmek için gidiyorlardı. Bu tohumları, bazı memleketlerin bulunduğu ortama göre beş on sene içersinde bazılarında ise, yirmi otuz yıl sonra filizlenerek, büyüyecek dal budak sararak halk içersine, basına, sinema, tiyatroya ve vatan sathına yayılacaktı.

İşte Kızıl Çin, Vietnam, Dominik vs... Moskavada komünist üniversitesinden, kızıl ihtilâl kamplarından serpilen tohumlar, bu ülkelerde çabuk filizlerini vermişlerdir.

*
* *

15 Eylül 1925, kamp kapanmıştır. Yetmiş iki millet Moskovadaki talebe koğuşlarına dönmüşlerdi. Bizim gruptan sürülenlerle Japonlar aramıza gelmişlerdi.

Biz, son bi rteşebbüs yapmaya karar verdik: Ya vatana ya ölüme... İhtilâl üniversitesi rektörüne ve Türkiye Komünist Partisinin kızıl şefi Şefik Hüsnü, takma adı Ferdi Yoldaş ve hempalarına giderek son bir defa talepte bulunduk. Kat'î cevap isteyecektik...

Ben, tesviyeci Selim ve Faruk, Türkiyeye dönmek isteyen gurubumuz namına müracaat ettikse de ,bizi dinlemediler, kovdular, Türkiyeyi rüyanızda bile göremezsiniz, dediler.

Artık karar zamanı gelmişti, her şeyi göze almıştık. Japonlarla birlikte, rektör ve seksiyon yöneticilerine protesto mahiyetinde yazılı müracatta bulunarak, memleketlerimize göndermedikleri taktirde 24 saat sonra açlık

grevine başlıyacağımızı kesin olarak bildirdik. Mühlet bitmişti ,cevap yok...

Japonlar ve bizim grup, üniversite dershanesindeki odaları işgal ederek açlık grevine başladığımızı bildirdik ve kapıları çiviledik.

Grevin altıncı günü akşamı kapı vuruldu, açmadık, talebimiz kabul edilinceye kadar açlık grevine devam edeceğiz, diye, bağırdık.

Biraz sonra kapı kırıldı. İçeriye bir sürü adamlar girdi. Arkasından silâhlı gizli polis askerleri etrafımızı kuşattı. Gelenler arasında rus komünist partisi dış ülkeler şubesi başkanı ve komünist enternasyonali icra komitesi üyesi Gerasimof, Türk seksiyonunu kontrol eden kızıl komiser Sagamanyan isminde bir ermeni ve Vâ-Nû ile Hasan Âli Ediz, bir de Alimof isminde birisi... Bu kişi GRU'nun emriyle türk seksiyonunu kontrol eden kızıl polis şefi...

Rus komünist partisi merkez komitesi üyesi Gerasimof ve ermeni Sagamanyan, grevden vaz geçersek bir ay içersinde Türkiyeye gönderileceğimizi, aksi halde hepimizin kurşuna dizileceğini bildirdiler.

Bir ara sevindik, Türkiyeye gönderileceği zdiye grevden vaz geçtik. Bir kaç gün sonra, bizi alıp kızıl ordunun ihtilâl kampındaki hapishaneye attılar, bir ay kadar orada kaldık. Bir akşam, hepimizi bir odaya götürdüler, elinde tabanca, sivil polis memurları, üniversitede talebeleri isyana teşvik ettiğimizden dolayı sürgüne gönderileceğimizi bildirdiler.

Gizli polis memuru, hiddetle :

— Padi suda, buraya gel diye bana bağırdı .İşte tren bileti ve şu zarfı al, benimle beraber yürü, seni Ukranya kömür madenlerine sürgüne götüreceğim.

— Müsaade et de battaniye ve eşyalarımız alayım, dedim.

Tabancasiyle oynıyarak : — Bekle, kıpırdama, dedi. Eşyalarımı getirdi. Mevcutlu olarak Ukraniada Yenakiyef kömür madenlerine kadar beni getirdi. Müdüre teslim etti.

Beni (Otel Parij) Paris Oteline götürdüler. Geceyi orada geçirdim. Ot bir yatak ve yırtık bir battaniyeyi üzerime örterek sabahladım.

Yenakiyef, şehir, kasaba ve köylerde olduğu gibi, bolşevik rejiminin «icat» ettiği pamuklu elbiseler giyinmiş, insan demeğe şahit lâzım, kara elbiseleriyle ası ksuratlı, hayatından bezmiş, yolların çamurlarına karışmış binlerce insan komünizmin ne olduğunu artık iyice anlamış, bir lokma kara ekmek ve çorba için madenlerin içine dalarak yürüyorlardı. Ben de aynı selin içine katılarak maden ocakları direktörlüğüne uğradım. Kapalı zarfı verdim.

— Nu, da (ha evet), senin için daha evvel yazmışlardı. Al mektubu oku, dedi, direktör: sen burad ayapamazsın, sana komünistliği öğretmek, işçi hareketlerinin nasıl bir şekil aldığını kavramak gayesiyle nezaret al-

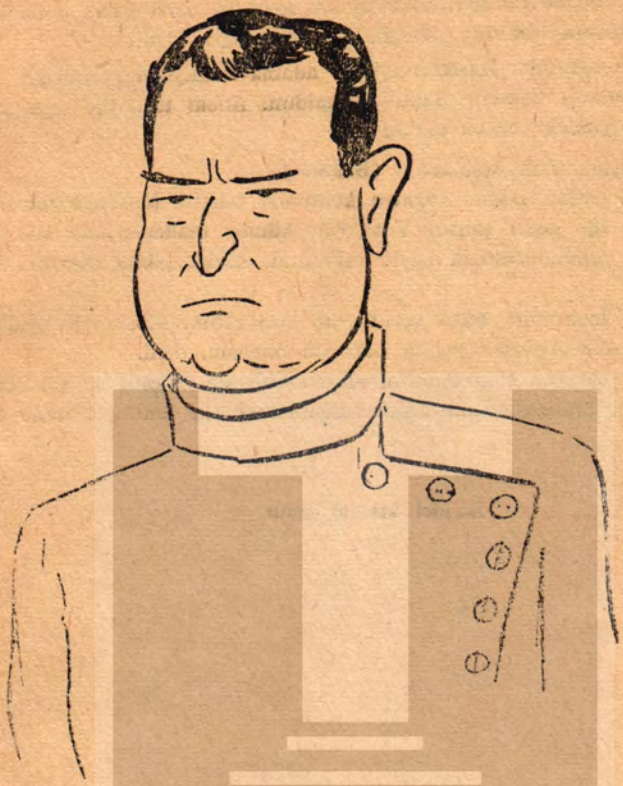

Türkiye Gizli Komünist Partisinin en azılılarından biri: Kızıl Kızıl profesör Enstitüsü mezunu Hasan Ali Ediz (Halim yoldaş). Kurdukları gölge kabinede başbakan yardımcısı... Türk gençlerinin imhası olaylarında başlıca rolü oynamıştır. Bu, kızıl Rusya âşıkı aynı zamanda Türkiye Leninci genç komünistler birliği başkanlığınıda yapmış gizlice yurdumuza kızıl elemanlar dahi göndermiştir.

tında bulundurulman için emir veriliyor. Aslında bütün işçileri böyle nezaret altında tutmak lâzım. Sen burada küfürden başka bir şey öğrenemezsin. Her gün buradan yüzlerce işçiyi «âsi» diye alıp götürüyorlar. Sen de gideceksin. Maden ocaklarında komünistlerin öldürüldüklerini bilmiyorsan. Sen git, otelde bir gün daha dinlen, gençsin ,sana yazık olur, ben düşünüp bir çaresini bulurum. Sabahleyin bana uğra, dedi.

Ertesi sabah uğradım. Direktör iyi bir adama benziyordu. Türkleri çok severim, ben onlarla beraebr Bakü de kaldım. Ailem tatardır, diye söze başladı. Zarfın içindeki kâğıdı okudu :

«Sovyet çalışma halk komserliği (Bakanlığı).

«Komintern, Yakın Doğu, Türkiye komünist partisi Moskova temsilciliğinin emriyle adı yazılı şahsın Yenakiyef kömür madenlerinde sıkı bir nezaret altında bulundurulmak üzere mevcutlu olarak gönderilmiştir. Bakan Şmit.»

Direktörden mektubun bana verilmesini rica ettim. Moskovaya gideceğimi söyledim. Gideceğinden benim haberim olmasın, dedi.

Battaniyemi satarak tren biletimi aldım. Çalışma Bakanı ile görüşecek ve hem de diğer arkadaşlarımın akıbetinden haber alır ümidiyle trene bindim.

Birinci kısmın sonu

TÜSTAV

Moskovada trenden iner inmez, doğru Çalışma Halk Komserliğine (Çalışma Bakanlığı) Narkomtrut, gelerek kalemi mahsusa uğradım. Yarım yamalak rusça ile:

Ben, Kominternin Türkiye seksiyonundan geliyorum. Bakan Yoldaş ile hususi olarak görüşeceğim, dedim.

Kendisinin istihsalâtta (na proizvodstve) olduğunu, saat 4 den evvel gelmiyeceğini söylediler.

Rus İşçileri Çalışma Bakanlığını ,işçileri ezme bakanlığı olarak adlandırırlar (Narkomtrut, Raboçin peretrut). Saat 4 e kadar ne yapmalı idim? Evet, türk seksiyonuna bir uğrayıp 24 lerin akibetlerini, belki öğrenebilirdim. Evvelâ yurda geldim. İlhami adlı bir türk ile karşılaştım. 4 gün evvel Fikret ismindeki arkadaşiyle İstanbulda Büyükdereden, Lâz Hüseyinin takasına binerek Novorosiski tarikiyle Moskovaya gelmiş. Bir kaç kişinin sürgüne gönderildiklerini işitmiş. Kendisiyle beraber gelen Ortaköylü tütün işçisi Fikret iki gün evvel yurttan kaçmış ve bir daha da dönmemiş. Ben Fikrete Yaroslavl hapishanesinde rasladım. Moskovaya geldiği günün ikinci günü, Odesaya kaçmış. Orada Türk konsolosluğuna baş vurarak Türkiyeye dönmesi için pasaport istemiş. Konsolosluk kapısından çıkınca kendisini GPU memurları yakalıyarak Moskovadaki gizli polis merkezine (Lübyanka) getirmişler. Sorgu sual etmeden kendisine 8 sene hapis ve 5 sene de Sibiryaya sürgüne karar vermişler. Fikret hapiste iki sene tek hücrede kalmış, işkence ve sıkıntıdan her tarafında iri çıbanlar çıkmıştı, yürüyemiyor ve zoraki konuşuyordu. Hayattan ümidini tamamen kesmişti. Hapishanenin gezinti saatlerinde 2 ay kadar görüştük. Bir gün gezinti anında düşüp öldü.

Saat 4 te Çalışma Bakanlığına geldim. Bakan Şmit ile biran evvel görüşüp, ne olacaksa olsun, diyordum. Özel kalemden geçip bakanın odasına girdim.

— Zdraste (merhaba) Tovariş Şmit, siz beni görmeden, dinlemeden, bilmeden nasıl şu kâğıda imza edip, madenlere sürgüne gönderiyorsunuz?

Beni bu odadan ya Türkiyeye ya da GPU hapishanesine gönderirsiniz. Ben bu kapıdan ancak böyle çıkarım. Bakan şaşırmışçasına:

— Telâş etme, soğuk kanlılıkla durumunu anlat, seni dinliyorum. Burası ne dışişleri bakanlığı ne de gizli polis merkezi... Kominternde sizin bir Halim Yoldaş (H. A. Ediz) adlı şefiniz var. Onun ve Şark şubesinin yazılı emirleriyle hepinizi sürgüne göndermek mecburiyetnide idim.

— Şmit Yoldaş, biz türk gençlerini binbir vaatle kandırıp buraya getirdiler, buradan memnun kalsa idik geri dönmek istemezdik. Siz Türkiyeyi bilmiyorsunuz. Bir görse idiniz, buradaki rejimle mukayese eder, ve bolşevik rejimine çoktan veda ederdiniz.

— Evet, mademki beğenmediniz, sizleri geri göndermeleri icabederdi. Amma siz isyan etmişsiniz, ben aldığım emir gereğince hareket ederim, o kadar. Seni Bakanlığın İş Pazarları şubesi şefi Dergolts Yoldaşa gönderiyorum. Git onunla görüş.

Aslen Polonya yahudisi olan uzun sakallı Dergolts, beni tepeden tırnağa kadar süzdü:

— Anlat ne istiyorsun?

Her şeyi olduğu gibi anlattım. Kendisi Komünist partisi üyesi olmadığını Abrikosof şeker fabrikasında başmuhasip iken, bolşevik ihtilâlinde patronunu öldürdükleri ve kendisinin de bir çok sefalet çektikten sonra Bakan Şmitin (o da yahudidir) vasıtasiyle burada vazife aldığını söyledi ve:

— Seni iyi ve rahat bir işyerine göndermek isterim. Ancak gizli bir yazı ile seni kontrol altında bulundurmalarını bildirmek mecburiyetindeyim. Evraklarını hazırlıyacağım. Bir saat sonra bana uğra, dedi.

— İkinci sürgün —

Moskovadan 110 kilometre mesafedeki Karabanovo kasabasına gönderildim. Bir basma fabrikası. Burada 8 bin işçi çalışıyor. Dergolts yoldaştan aldığım mektubu fabrika direktörü Lâşkof yoldaşa verdim. Okudu ve:

Partkoma gidelim, Petrenko yoldaş ile görüştükten sonra hangi işe vereceğimizi söylerim sana, dedi.

Bolşevik fabrikalarında işçi ve personel, hattâ direktör ve sendikalar, fabrikalardaki komünist partisi temsilcisine (Prtkoma) bağlıdır. Komite odasına girdiğimiz zaman iri yarı, sarı saçlı kızıl patron, yanındaki 2 rus kızı ile şakalaşıyor, ellerini boyunlarına doluyordu. İçkili olduğu belli idi. Bizi görünce, direktör Lâşkova bağırdı:

— Çomdelo (noluyor?), meşgulüm, görmüyor musun? Çabuk söyle... Lâşkof:

Türkiye Gizli Komünist Partisi Politbüro üye adayı ayağında rus çizmesi, başında rus papağı, sırtında ayı postundan yapılmış gocuğu ile Moskovaya getirilen Türk gençlerini bizat garda karşılayıp Komüntarm şark şubesi başkanı Petrof yoldaşa takdim eden Vâlâ Nurettin.

— Fabrikada çalışmak üzere Moskovadan bir türk göndermişler. Nereye verelim?

— Şimdilik yıkama dairesine meydancı (Süpürgeci) olarak ver, sonra görüşürüz.

Direktör, işçi barakaları memurunu çağırarak yatacak bir yer göstermesini ememretti .Fabrikaya 2 kilometre uzakta bulunan Tssenko köyündeki barakalardan birine yerleşmiştim. İş kanununa göre 8 saat çalışmak lâzım geliyorken 14 saatten fazla çalışıyor ve mesai de vermiyorlardı. Uzak köylerden sabah akşam yaya gidi pgeliyorduk. Fabrikanın, öldürülen eski sahibi Nazarof, fabrika yanında blok işçi evleri yaptırmtştı amma, ihtilâlden sonra, bunlar bakımsızlık ve ilgisizlik yüzünden oturulamıyacak hale gelmişler.

İki ay yıkama dairesinde çalıştım. Çok ağır işti, tek başıma koca daireyi süpürüyor ve yıkıyordum. Üstelik her işçi gibi gıda da alamıyordum. Sabahları (Stolovaya da) yemekhanede, kara ekmek, tuzlu balık ve meyve çayı içiyor, öğlenleri ya lâhana çorbası ya da patatesli balı k(uha) çorbasiyle bir de (kaşa) darı unundan lâpa yiyorduk, akşamları da öğlenin aynı idi.

Bir akşam Lâşkof yoldaşın evine uğrıyarak bana daha hafif bir iş vermesini rica ettim. Beni evinde epece alıkoydu. Benim kim olduğumu öğrenmek istiyordu. Başıma gelenleri anlattım. Kendisi kızıl ihtilâle iştirak ettiğini, fabrikada evvelce dokumacı olduğunu söyledi. İhtilâlden bu yana fabrikadaki işçi arkadaşları kendisini sık sık ziyaret ederek dert yandıklarını, hayatlarından çok şikâyetçi olduklarını, çocuklarının perişan bir halde kaldıklarını ve acı acı sitem ettiklerini, bu içinden çıkılmaz bir yaşayış için mi ihtilâl yaptıklarını söylüyorlardı. Direktör devamla:

— Ben fabrika direktörüyüm, amma, yetkilerim çok mahduttur. Görevim, iş yerinde istihsali azami derecede arttırmaktır. İşçilerin şikâyet ve dileklerini Moskovadan buraya tayin edilen Partkom sekreteri Petrenkoya bildiriyorum, o ise işçinin şikâyet etmeye hakkı olmadığını söylüyor. Ancak, işçilerin kendi aralarında istihsali arttırmak için Yarışma (Sorevnovanye) hareketi yapılması için durmadan emir veriyor.....

Direktör Lâşkof beni elektrik kısmına verdi. Ustabaşı Gokinin emrinde idim. Yaşlı bir adamdı. O da kızıl ihtilâle iştirak etmiş, neticede sırtına bolşevik millî elbisesi olan siyah pamukludan başka bir şey kalmamıştı. Bütün işçiler gibi soğuk ve neşesiz bir adamdı. Bir saatlik öğlen paydosunda, yemekhanede acele yemeği yer, yarım saat da askerî eğitim görerek, rus işçilerinin dünya proletaryasını kurtarmağa hazır olmaları mecburiyeti vardı. 8 bin işçi erkek ve kadın bu eğitimi görmeye mecburdu.

Yarışmayı ve eğitimi başaramıyan işçilreden bazıları zaman zaman ortadan kaybolurlardı. Burada çalışmam 8 ayı geçiyordu. Bir gün anne ve

babama bir mektup yazıp onların sağlık durumlarını öğrenmek için postaladım. Birkaç gün sonra beni fabrikanın kızıl patronu Petrenkonun karşısına çıkarttılar:

— Kapitalist memleketlerle temas halinde olduğunu tesbit ettik. İşte, yazdığın bu mektup elimize geçti. Bu, senin ne olduğunu isbat ediyor, diye kükredi Petrneko...

— Ben üç beş satırlık bir mektup yazarak anne ve babamın sıhhî durumlarını öğrenmek istedim. Tercüme ettirin öğrenirsiniz, dedim. Petrenko sinirlenerek:

— Seni bizim temerküz kampına göndereyim de aklın başına gelsin, dedi.

VLADİMİR TEMERKÜZ KAMPI

60 bin kişilik bir kamp. Fabrikalardan ve devlet çifliklerinden (Kolhoz) toplattırılıp kafileler halinde getirilen işçi ve köylüler. Burada bataklıklar kurutuyor, ormanda çam ağaçları kestiriliyordu. Sabah saat 4 ten akşam 9 a kadar çalışma mecburiyeti var. 800 gram kara ekmek ve balık çorbası. Verilen vazifeyi yapmıyanlara 400 gr. ekmek verilirdi. 25 şer kişilik ağaçtan yapılmış barakalarda her sabah dört veya beş kişi ölüyor, hazırlanan büyük çukurlara toptan gömülüyordu. Diğer kamplarda da olduğu gibi, yüzlerce, binlerce mahkûm, hastanede birkaç ay yatmak ve dinlenmek için balta ile ayağıntn veya kolunun birini kesiyor ve kurtuluşu bunda buluyordu. Gıdasızlık ve vitaminsizlikten ötürü müthiş bir iskorpit hastalığı hüküm sürüyor, diş ve parmak etleri lâpa lâpa dökülüyordu.

Bataklıklar içinde 3 ay çırpındıktan sonra tekrar fabrikaya, ustabaşı Galkinin emrine verildim. İşçiler bana birşeyler sormak istiyorlardı, amma korkuyor konuşamıyorlardı. Bir hafta sonra beni mevcutlu olarak Leningrad cıvarındaki bir kampa götürdüler.

ÇİBİYU GENEL TEMERKÜZ KAMPI

Kuzeyde ,Kareli berzahı temerküz kamplarının sevkiyat merkezi. Mahkûmlar şehri. Her gün yüz binlerce insan (etap) dedikleri mahkûmlara mahsus trenlerle bu şehire getirilir, ikişer ve üçer bi nkişilik kafilelerle mevcudu binleri aşan temrküz kamplarına svkedilirlerdi.

Kafileler, iki tarafı kurt köpekllerinin muhafazası altında yüzlerce kilometre yürürler, kafileden ayrılmaya teşebbüs edenleri köpekler parçalardı. İki bin kişilik kafileden kampa gelincey ekadar üç dört yüz insan

ölürdü. Bu insanlar kimler?.. İşçi, köylü, memur, subay, mühendis, talebe yazar ve şairler... Başka zümre yoktuki...

İş bulma kurumu vazifesini, gizli polisin (Kulağ) temerküz kampları şubesi yapar. Herhangi bir vilâyette beşyıllık plân gereğince açılması icap eden işyerlerine, daha doğrusu temerküz kamplarına lâzım olan işçiyi (GPU), gizli polis, fabrika ve köylerden yakalar, etap trenleriyle o iş yerine sevkeder. İşte komünizde sosyal adalet ve eşitlik böyle tatbik edilmektedir. Hür dünya milletlerini de bu esaret ve polis rejimine sokmak için her türlü yalan ve propagandaya tevessül ediyorlar.

Çibiyu'da 4 ay baraka inşaatında toprak işlerinde «çalıştıktan» sonra elime kapalı bir zarf vererek beni Leningradda makara fabrikasına gönderdiler.

Leningrad

Deli Petronun Avrupaya açığı pencere -San petresburg. Bolşevikler bu şehirde de kiliseleri yıkmıştır, iki camiden birini yerle bir ederek din adamlarını Salafka temerküz kampına sürmşlerdi. Rusyanın her yerinde olduğu gibi burada da herkes aynı elbiseyi giyiyordu. Siyah bezden yapılmış pamuklu hırka ve pantalon. Gıda da standart: Lâhana ve balık çorbası.... ve kadınlı erkekli askerî eğitim.

Çar zamanında, Petresburg'da ihtilâlcilerin yattığı hapishaneyi, bolşevikler müze haline getirmişler. Komünist zindanlarına kiyasen burası bir sanatoryumdan farksız...

Makara fabrikasında sıkı bir rejime tâbi tutularak 5 ay kadar çalıştım. Yemekhanede temizlik amelesi idim. Bıkmıştım artık, ne olursa olsun Moskovaya gidecek ve Türkiyeye gönderilmem için her çareye baş vuracaktım. Kararım kati idi.

Fabrikaya haber vermeden 1927 senesi Kasım ayının ortasında doğruca Moskovaya hareket ettim. Evvelâ azılı komünist ve bolşeviklerin en itimat ettiği ve biz türk gençlerini zindana, sürgüne, ölüme atan Hasan Âli Ediz (Halim Yoldaş) a çıkıp Türkiyeye gönderilmemi talep edecektim. Biz 24 türk genci Rusyanın muhtelif yeryerine gidip izdırap çekerken, Türkiyenin satılmış komünist elebaşları: Şefik Hüsnü, H. Â. Ediz, Nâzım Hikmet, Vâlâ Nurettin, Şevket Süreyya, Vedat Nedim ve mensubu kızıl çeteciler, Moskovanın lüks otellerinde, Türkiyeyi bolşeviklere satmak için efendilerinden aldıkları emirleri yerine getirmeye çabalıyorlar, Türkiyeden bin türlü yalanlarla Moskovaya getirdikleri gençleri zindanlara atarak akibetlerini omursamıyorlardı. Bu Vatan hainleri Türkiyede bolşevik ihtilâli uğruna yüz binlerce genci öldürmeye hazırdılar bile, yeter ki Türkiye Rusyanın bi rpeyki oluversin...

Broyde. Moskova kızıl ihtilâl üniversitesi rektörü. Komünist derslere boykot eden 24 Türk gencine: Svoloçi (hergeleler) hepinizi süreceğim, öldürteceğim diye bağırırken ağzından salyaları fışkırırdı.

TÜSTAV

Otele geldiğim zaman kızıl metrdotel suratını yukarı kaldırarak kime gideceğimi sordu. Tovariş Halime gideceğimi söyledim.

— Kabul ederlerse gider görüşürsün, biraz bekle, telefon edip senin geldiğini haber vereyim, dedi.

— Telefona lüzum yok ben çıkar görüşürüm, dedim ve merdivenleri hızla çıkarak muhteşem dairesinin kapısından içeri girdim. Bu kadar seremoniye artık tahammülü mkalmamıştı.

Halim Yoldaş asık bir suratla yüzüme bakarak:

— Ne istiyorsun? diye sordu.

— Türkiyeden geleli 3 sene oldu, artık işkence ve izdiraplara tahammülüm kalmadı, vatanıma dönmek içi nlâzım gelen muamelemi yapın.

— Sizler, 24 kişiyi muhtelif yerlere gönderdik, gittiğiniz yerlerde komünist eğitimine ait aldığınız dereceleri havi bonservis var mı? Siz buradan ancak yetişmiş bir kızıl ihtilâlci olarak Türkiyeye gidebilirsiniz. En itimad ettiğimiz yoldaşları Türkiye'ye gönderdik, bazıları anti komünist olarak aleyhimizde yapmadıkları propaganda kalmadı. Komintern hiç bir yardımdan çekinmiyor. Fakat onların karşısında hep mahcup kalıyor, bazan bizi pasif olara kmuahaza ediyorlar.

— Halim Yoldaş, sürgünde, kamplarda işkence içinde ölümle başbaşa kalmış bir insandan ne bekliyorsunuz. Hangi kızıl ihtilâlciden bahsediyorsunuz? Sürgünde kaldığım yerlerde komünistlerin, işçilerin şikâyetlerini, baş kaldırmalarını biliyor musunuz? Hangi komünizmden ve bolşevizmden dem vuruyorsun. Gidin, görün, dolaşın, konforlu otellerde hayat sürerken, komünizmin nasıl tatbik edildiğini, yüzbinlerce insanın nasıl mahvolduğunu anlayın. Bizi nasıl getirdinizse öylece geri götürün.

Halim Yoldaş sinirlendiğimin farkında idi. Fakat bu azılı canavar ayağa kalkarak bağırdı:

— Ben bonservis isterim. Git, ne yaparsan yap, komünist olduğuna dair bir vesika getir, anladın mı? Yoksa, daha ileri gidecek olursan ben ne yapacağımı bilirim. Çık, diyorum.

Kapıyı vurarak merdivenleri indim. Kominterndeki Şefik Hüsnüyü görmeye gittim. Şark şubesine geldiğim vakit Vâ-Nû'ya, Ferdi yoldaşı (Şefik Hüsnü) göreceğimi söyledim. Biraz beklememi söyledi. Viyanadaki gizli komünist toplantısında Türkiye hakkında alınan kararları tercüme ediyormuş. Ferdi yoldaşın daha dün Viyanadan geldiğini söyledi. Beş on dakika sonra Türkiye komünist partisi genel sekreterinin «huzuruna» çıktım. Prusyalı prenses olan karısı, binoklü gözüne takarak iğrenç bir çehre ile beni süzdü.

— Ferit yoldaş, Türkiyeden geleli 3 sene oldu beni geri gönderin. Dedim.

— Ha... seni hatırlar gibi oluyorum, dur bakiiim. Sen 24 lerdensin ga-

liba, bize kafa tutanlar, sağ kaldığına şükret. Türkiyeye mi gitmek istiyorsun? Gidebilirsin, burası sevkiyat yeri mi?

— Türkiyeden getirirken sevkiyat yeri idi de şimdi mi sevkiyat yeri değil. Ben vatanıma dönmek istiyorum, arkadaşlarımızı da gönderin.

— Onlar da sen de geri gidemezsiniz. Zaten birkaçı gebermiş, Halim yoldaşa git, o bakıyor bu işlere.

— Beni de mi öldürmek istiyorsunuz, arkadaşlarım gibi? Buna hakkınız yok...

— Çık, beni meşgul etme, biz fertlerle uğraşmıyoruz. Kitle ile uğraşıyoruz

— Siz kitleleri toptan imha etmek istiyorsunuz, gidin, görün, fabrikalara, köylere uğrayın. Halk komünistler için neler söylüyor, haebriniz var mı? Ben gidiyorum.

Evet ne olursa olsun, ya Türkiyeye gidecek veyahut ta zindinlarda çürüyüp ölecektim. Kararlıydım ben...

Hızla caddelerden yürüyor, dolambaçlı sokaklardan geçiyor. Türkiye Büyük Elçiliğine sığınıp durumumu anlatmak istiyordum. Sefarete müracaat edenler kurşuna dizilecektir, diye bizi her an tehdit ediyorlardı. Ne olursa olsun her şeyi göze almıştım.

Şanlı bayrağımızın dalgalandığı Sefarethaneye kendimi atmıştım. Sefir bey izinli gittiğinden müsteşar Karabuğday beyle görüştüm, durumumu anlattım. Sefaretten aldığım pasaportta «Ba emri aliyi sefaretpenahi, hizmeti askeriyesini ifa etme küzre Türkiyeye gönderilmiştir» diye yazılı idi. Rus vizesi almak için sefaretten ayrıldım. Vize dairesi kapalı imiş, dönüşte (Sabaçi ploşat) Köpek Meydanından geçerken iki kişi omuzlarımdan tutarak tevkif edildiğimi bildirdiler.

— Pastoy, (dur) sizi birisine benzettik. Rezansk'tan kaçıp buraya biri gelmiş size çok benziyor. Merkeze kadar sizi götürmek mecburiyetindeyiz.

— Ben türk tabaasındanım. İşte pasaportum. Yanlışlık var, dedim

Hazır bulundurduvları bir arabaya beni bindirerek doğruca gizli polis merkezi olan Lübyankaya getirdiler.

Hasan Âli Ediz'in tehditleri boşuna değilmiş .

Pasaportumu aldılar, beni tepeden tırnağa kadar soyarak muayene ettiler. Büyük bir odaya götürüp kapıyı kilitlediler. Saatlerce ayakta kaldım. Oturacak bir yer yoktu. Geziniyordum. Her halde sabaha karşı olacak, beni oradan alıp (Sabaçnik) Köpekli kdedikleri koridoru loş bir yere getirdiler. Gardiyanlar beni teslim aldıklarına dair imzalı kâğıt verdiler.

Karanlık bir odaya beni itiverdiler. Acayip yerdi burası. Duvarlardan, sanki sular akıyordu. Acaba suda mı, boğacaklardı beni? Olduğum yerde kaldım. Biraz sonra ellerimle yeri yokladım, yavaş yavaş ilerledim. Koyka

dedikleri tahta karyolaya geldim. Uzanır gibi oldum İçerisi zifiri karanlıktı. Müthiş gürültü kulaklarımı sağır ediyordu. Uğultu fazlalaştıkça sıcaklık artıyordu. Terler döküyordum. Nefes alamıyacak hale gelmiştim. Bu esnada kapının gözü (glazok) aralandı. İçeriye hortumla su sıkmağa başladılar. O kadar kuvvetli sıkıyorlardı ki, yere yatmağa mecbur oldum. Oda sular içerisinde idi. Kendimden geçercesine sulara uzandım. Bağırmak istiyor, nefesim çıkmıyordu. Aradan ne kadar geçtiğini hatırlamıyorum. İki projektörün kuvvetli ışıkları gözlerimi kamaştırıyordu. Yüzü koyun dönecektim, halim yoktu, gözlerimi kapadığım halde kuvvetli ışıklar beynime kadar vuruyordu. İnlemeye başladım, Allahım, beni kurtar diyordum, ne olduğumu bilmiyerek dalmış kalmışım.

İki gardiyanın dürtmesiyle uyandım Sırsıklamdım. Kalkamıyordum. Beni çırçıplak soyundurduktan sonra sürükliyerek hamam gibi bir yere bıraktılar ve kapıyı kapattılar. Bir saat kadar kaldıktan sonra hapishane elbiselerini giydirdiler. Şimdi aynı koridorun bir başka odasında idim. İçerde iki kişi vardı. Biri temiz pak giyinmiş uzun boylu bir adam. İsveçte ticaret ateşesi imiş, Moskovaya çağırmışlar. Trenden inerken yakalayıp bu odaya tıkmışlar. Öteki de bir işçi. Bir şişe votka tedarik ettikten sonra, salam almak için bir sürü yer gezmiş bulamamış, caddede bir ecnebi komünist kafilesine rastlayınca, dayanamamış bağırmış:

— Biz burada bir parça salam için dünyanın yolunu yürüyoruz, siz gelip bizim yiyeceğimizi elimizden alıyorsunuz... Lâfı yarıda kalan işçiyi yaka paça tutup doğru «bizim» köpekliğe getirmişler.

Kapıyı açan gardiyan bana işaret ederek çıkmamı söyledi. Koridorda 4 süngülü muhafız beni aldıkları gibi kapalı bir arabaya bindirdiler.

— Nereye götürüyorsunuz, diye bağırdım.

— Tişe (sus), yoksa vururuz ,dediler.

Her halde kurşuna dizeceklerdi. Fakat, hiç olmazsa mahkeme falan diye usulden bir sorgu yapılmıyacak mıydı? GPU'ya giren bir daha zor çıkardı.

Hapishane duvarlarına tırnakla yazılan bir yazı vardır:

Buraya girmiyen girecek,
Giren de unutmıyacak.

Kto ne bıl, tot budet
A kto bıl to nezabudet

Kamyon bir saatten fazla gittikten sonra, büyük bir kapının önünde durdu. Bu da başka bir hapishane. İkinci katta tek bir hücreye kapattılar beni. Burada kaldığım 3 gün müddetçe açlık grevi yaptım, aldırış bile etmediler. Bir akşam saat 9 sıralarında idi, beni tekrar kamyona bindirerek

GPU'nun merkezine getirdiler. Rusyanın en korkunç hapishanesi. Dahili Hapishane: (Vnutrennaya Türma). Her katın kapısında süngülü kazak askeri put gibi duruyor, gözlerini bile kırpmıyordu sanki. En üst kattaki müdüriyet odasına çıktık. Beni tekrar tepeden tırnağa kadar soyup muayene ettiler, saçlarımın arasını ve etlerimin her yerini didik didik aradılar. Çıplak vaziyette az ileride karanlık kümes kadar bir odacığa götürüp kapıyı kapattılar. Bir maşraba kaynar su ile iki dilim kara ekmek uzatıyorlardı. Doğrulmak mümkün değil, üstelik zifiri karanlık ta. Tualete gitmek yok. Bu vaziyette 8 gün bu kümeste kaldım. Elbiseleri giyip çıkınca, aydınlıktan gözlerim hastalandı, çapaklanıyordu Hapishanenin üçüncü katında 76 numaralı kamaraya beni getirdiler. İçerde 7 kişi vardı. Hepsi de sakallı, bazıları 13 ay, bazıları 7-9 ay hep burada imişler.

G P U — Gizli Polis Teşkilâtı

Burası, korkunç, morali bozan, bilmediğini, görmediğini, yapmadığını, özel metodlarla masum insanlara söyleten, çıldırtan Dahili Hapishane GPU Genel merkezi: Lübyanka.

İşçi, köylü ,memur, subay, er, sosyalist, milliyetçi, din adamı, komünist şefi, yazar, artist, balerin, mühendis, profesörleri kurşuna dizen, temerküz kamplarına süren kızıl engizisyon teşkilâtı... Proleter diktatoryasının, halkın dediği gibi proletaryanın ensesine inen kanlı kılınç - Krovavi Meç - GPU. Bu korkunç zindanda 13 ay kaldığım müddetçe. komünizmin iç yüzü karşımda kafa tası gibi dehşetle sırıtıyordu.

GPU teşkilâtında akla hayale gelmiyen şubeler vardır. Başbakanlık, Devlet plânlama, bakanlıklar, Um. müdürlükler, komünist partileri (Komottel), kızıl ordu, sendikalar, başbakanlık genel kontrol komisyonunu denetliyen özel şube, Hapishaneler, temerküz kampları, köy şubeleri, Kotrazvedka, kontr espionaj, aksi ihtilâlci şube, din, ekonomi, transport, gençlik, federatif cumhuriyetler şubesi, (İnottel) yabancı şube, Batı, Doğu, Yakın Doğu, Afrika, ve Amerika şubeleri vs. hepsi Lübyan'adaki merkezden idare ediliyordu. Mevkufların çoğu telefonla GPU'ya «davet» edilir ve bir daha geri dönmezler. Mezar sükûnetinin hüküm sürdüğü bu zindanda sorgular gece birden sonra başlar, sorguya çağırılanlar bazan iki, bazan üç gün sonra geri gelirdi. Meselâ: Kırım cumhurbaşkanı Veli İbrahimof günlerce gelmezdi. Geldiği zaman da kamarada bizi tanıyamazdı. bir iki saat uyur uyumaz tekrar sorguya çağırırlardı Sorgudan geldikten sonra bir ara derin bir nefes alır: **«İstedikleri herşeyi söyledim. Ben güya Kırımı Türkiyeye ilhak etmek istiyormuşum, evet, dedim. Halbuki ben Kırımın cumhurbaşkanı olmak sıfatiyle rusların ve yahudilerin Kırıma yerleşmesi-**

ne müsaade etmedim. Artık herşey bitti. Şimdi beni kurşuna dizebilirler. kurtulurum.» Zavallı Veli İbrahimof kendini sahiden kırımın Cumhurbaşkanı sanmıştı. Bir ara Dahili Hapishane Cumhurbaşkanlarının «ikametine» tahsis edilmişti. Tataristan C.başkanı Sultan Aliyef, Özbekistan C.başkanı Feyzullah Hocayef, Azerbaycanın C.başkan y. Ahmedof vs. Hepsi de «Amerikan, İngiliz casusu» olduklarından ve «suçlarını itiraf» ettiklerinden kurşuna dizildiler.

3 ay sonra gece beni sorguya çağırdılar. Gardiyan fısıldıyarak: na dapros: sorguya, dedi.

GPU merkezinin 5. katındaki bir odaya geldik. Saray mobilyaları ile tefriş edilmişti. Biraz sonra Kızıl ordu elbisesiyle, esans kokan bir subay içeri girdi, Gardiyana, çık, diye işaret etti ve:

— Ben GPU Kollegiya (encümen) âzası Feldman. Niçin yakalandığını biliyor musun?

— Siz japonlarla birlikte 24 türk üniversitede isyan çıkarmak istemişsiniz. Japonlar da türkler de hepsi bu suçlarını burada itiraf ettiler. 14 lerden Faik'i tanırsın. Şimdi öteki odadan sesini dinleyeceksin.

Konuşan tıpkı Faik'in sesiydi. Aman Yarabbi neler söylüyordu: Biz üniversitede isyan hazırlığı yapyormuşuz, bizde el bombaları, tüfekler varmış, Kominterni bombalıyacakmışız, neler, neler. Feldman:

— İşittin mi? Suçunu itiraf et, seni serbest bırakalım. Dedi.

— Böyle birşey yok, bunlar hepsi yalan. Biz sade bizi Türkiyeye gönderin diye israr ettik ve haklıydık. Dedim.

— Sizin seksiyon şefleri sizlerden şikâyetçi. Türk komünist şefleri sizden memnun değiller, açlık grevleri, kafa tutmalar, tehditlerde bulunmuşsunuz. Buraya düşeceğinizi hatırlamadınız mı? Sefarethanede ne işiniz var? Biz aldığımız emirle hareket ederiz. Şu kâğıda kısa olarak hal tercümenizi yaz ve imza et. Seni sonra yine çağıracaklar. Beni gardiyana teslim etti, kamaraya geldim. Birkaç gün sonra kamaradaki tarak fabrikası müdürü Yiliseyef sorgudan gelince, fırlamış gözleri kıpkırmızı yüzüyle yatağa çöktü:

— Ni mojetni mojet, imkân yok olamaz, yapamaz, bunu nasıl söyler? diye inliyor, karım bunu yapamaz, diye bağırmaya, ayakta dönmeye ve horoz gibi ötmeye başladı. Çıldırmıştı... Karısı yüzüne karşı, kocam casustur, öldürün, diye bağırmış. Gardiyanlar içeri girip ağzını şapkalariyle kapattılar ve götürdüler. Biraz sonra bir subay ve bir Polonyalı da delirdi, onları da götürdüler.

Bir gece ikinci sorguya çağırıldım. Türkçesi bozuk bir ermeni sorgumu yapıyordu:

— Sen Moskovaya casusluk yapmaya gelmişsin, şu kâğıda imza et. Okudum.

— Sovyet Ceza Kanununun 58. maddesi, 6. bendine göre Türkiye lehine casusluk yaptığından dolayı kurşuna dizilmesine... Ermeni:

Bu ittihamname bir formalitedir. Sen okuduğunu imza et, seni serbest bırakacağız. Hemen Türkiyeye döneceksin.

— İmza edemem, Ben casus isem, beni mahkemeye verin, Türk sefarethanesine de bildirin. Onlar da mahkemede bulunsunlar. Diye cevap verdim.

— İmza etmiyor musun?

— Hayır.

Ermeni derhal telefona sarıldı:

— Başbakanlığı verin, Başbakan Rıkof yoldaşla görüşeceğim. Tovariş Rıkof, bir Türk casusu yakaladık, bütün deliller mevcut olmasına rağmen suçunu itiraf etmiyor. GPU namına sizden kurşuna dizilmesini rica ediyoruz. Teşekkür ederiz, emirlerinizi derhal yerine getireceğiz.

Ermeni hapishane müdürüne telefon ederek 4 silâhlı er göndermesini emretti. Biraz sonra ellerimi arkaya bağlıyarak meşhur Padvala, Boduruma indirip kurşuna dizilmem için ermeni emir verdi:

— Kak sabaku rastrleyat ,köpek gibi öldürün...

Bir çok dehlizlerden geçerek kalın parmaklıklı geniş bir yere geldik. 20 den fazla tüfekli asker vardı. Beni duvara dayadılar.

— Prigotofsiyağ. Hazırol. Tüfeklerin mekanizmaları seri bir gürültü yaptı. Ogon, ateş kumandası kalmıştı. Dizlerim çözüldü, başımı duvara dayadım. Kelimei şahadet getirdim.

— Pastoy... Duuur, diye biri az ilerden emir verdi; ermeninin sesi:

— Rikof yoldaş 24 saat daha müsaade verdi, kamaraya götürün. Olduğum yerde yığılmış ve pislemiştim. Hamamdan sonra tekrar 76 numaralı kamaraya getirdiler, içerdeki sakallılar beni görünce hafif bir güldüler:

— Padvalda mı idin, geçmiş olsun, biz de o imtihanı verdik. Seni birkaç ay çağırmazlar artık, domuz çorbası içer, yatarsın. Dediler. Hakikaten de çağırmadılar. Yalnız bir akşam beni kamaradan alıp aynı koridorda küçücük dar ve karanlık bir odaya kapattılar. Kapıyı vurarak ışık verin diye bağırdım Gardiyanlar beni tutup sürükliyerek müdüriyet odasına çıkarıdlar.

Müdür ışıklı kamaraya atın bunu, diye bağırdı. Daha küçük, sıcak, göz kamaştırıcı arasıra yanıp sönen ışıklı bir kümese koydular beni. Saatlerce orada kaldıktan sonra sorguya götürdüler. Aynı ermeni:

— Çok sıkıldın galiba, hadi arabaya atlayıp Moskovada biraz gezinti yapalım, dedi.

Cevap verecek halde değildim. Lüks bir otomobile bindik, bir saatten fazla caddelerde gezdik. Bolşoy Tiyatrosunda bizim hususi locamız var, dedi beni götürmek istedi ise de reddettim, fena halde asabım bozulmuştu.

— Alay mı ediyorsunuz, bir insanla bukadar oynanmaz, öldürün asın

ne yapacaksınız yapın artık... diye emreniye gayri ihtiyari bağırıyordum.

Döndük, tekrar o dar ,karanlık odaya getirip attılar beni. Kapı tekrar açıldı, içinde çeşitli yemekler, pastalar ve sigara paketleri dolu büyük bir tepsi uzattılar ve lâmbayı yaktılar. Tepsiyi yere koyduğumda her tarafın kanlar içinde olduğunu görüm. Az evvel birisini mi öldürmüşlerdi? Yalnız bir paket sigara aldım ötekilere elimi bile sürmeden geri verdim. Az sonra beni yine 76 numaralı kamaraya getirdiler. Sakallarımız uzadıkça uzuyordu. Bir daha da sorguya çağırmadılar. Hastalanmış, ishal olmuştum. Doktordan, öylenleri de tualete gitmek için müsaade aldım. Dördüncü günü gardiyana tualete gitmek için müracaat ettim, hayır, dedi, tekrar söyledim izin vermedi ve kafasını sallıyarak beni tehdit eder gibi oldu. Beş dakika sonra 2 gardiyan beni tekrar müdüre çıkarttılar.

— Kamarada niçin bağırıyorsun? Hapishaneyi de isyana teşvik ediyorsun. Nerede olduğunu unutma. Senin karınca kadar hükmün yok, biz seni tedavi edelim de bir daha karnin ağrımasın. Soydular, boş bir odaya götürüp arkamdan ve önümden iki geniş tahta mengenelediler, bağırıyordum, başıma kolonya serpip gülüyorlar, alay ediyorlardı. Müdür karnı geçmiştir, tahtaları çıkarın, giydirin ve bu hapishaneden defedin bunu, diye emir verdi.

Rusların Çorni voron dedikleri tevkif arabasına bindirip doğruca Rusyanın en büyük hapishanesi sayılan Butirkaya getirdiler.

BUTIRKA ZİNDANI

Çar zamanında 2 bin kişi yatarmış buzindanda. Şimdi 10 binden fazla mevkuf var. Hint kamarası diye adlandırılan büyük bir koğuşa geldim. Hepsi de eşkiya ve haydut... bir gece kapının yanında büzülerek yattım. Ertesi sabah gardiyan elinde bir kâğıt tutarak beni çağırdı:

— Oku ve imza et, dedi.

Okumaya başladım: «44567 numaralı dosya tetkik edildi: Suçluya verilen kurşuna dizilme cezası müebbet hapse tebdil edilerek kendisinin Narim temerküz kampına gönderilmesine karar verildi. Kollegiya GPU.» İmzalamadım. Gardiyan, kendisine hüküm okunmuştur diye imzayı attı. Açlık grevi ilân edeceğimi bildirmem üzerine bana kalem kâğıt getirdiler. Üç maddelik bir talepname yazdım: Mahkeme edilmeme, sefarethaneye bilgi verilmesine ve tahliye edilmemi istiyordum. Bu taleplerim kabul edilinceye kadar açlık grevine devam edeceğimi bildirmem üzerine beni 18 numaralı bir hücreye koydular. Açlık grevinin 9. günü ayaklarım şişmişti. Doktor greve devam ettiğim takdirde öleceğimi bildirdi. Kendisini koğdum. 16. günü kendimi kaybetmiştim. Gözümü açtığım zaman kendimi hapishanenin hastanesinde

buldum. Beni lâstik boru ile arkamdan beslemişler. Hapishane müdürü Adam Son elindeki kâğıdı uzatarak, dosyamın yeniden tetkik edildiğini, cezamın 16 seneye indiğini, kendisinin Yaroslavl «siyasi» hapishanesine nakledildiğini yazıyordu.

Açlık greivnden vaz geçtim, zaten bir seneden fazla yatmıştım, 14 sene daha yatar çıkarım diye kendimi teselli ettim. Halbuki, karar yalanmış. Müebbet hapis cezası baki kalmıştı.

Ayaklarım şişmiş ve kızarmıştı. Kesmek istediler muvafakat etmedim. Dobresenkaya isminde müşfik bir kadın doktor, ayaklarımı çam banyosuna sokmak suretiyle kısa bir zaman için beni tedavi etti. Fakat yürüyemiyordum, bu şekilde beni Etapa mahkûmlar trenine bindirip Moskovadan 20 kilometre uzaktaki GPU nun özel hapishanesi bulunan Yaroslavl şehrine getirdiler. Zindanda 81 numaralı tek hücreye kapattılar.

Yaroslavl Özel Hapishanesi

Alkatras mı? Yoksa Yaroslavl zindanı mı? Mukayeseyi okuyuculara bırakıyorum.

150 hücrelik bir hapishane. Kızıl Rusyadaki faaliyette bulunan gizli parti şefleri, generaller, Kerenski hükümetinin Milli Savunma Bakanı A. İ. Verhovski, Bakanları. Bütün şöhretler burada. Sosyal Demokrat Partisi Reisi Bağdanof, Ukraina Milliyetçiler Partisi Başkanı Akademisyen Yefremof, Milliyetçi Gürcistan hükümeti Savunma Bakanı Georgadze, Şair Çobanzade, Enver Paşayı Buharada tasfire ve şehit eden general Kakurin, Fransız Komünist Partisi Merkez Komitesi üyelerinden Jorj Ma le, Rus Milliyetçi Gençler Birliği Reisi Lunin, Taşnak Partisi kotitecilerinden Ter Haçmanukyan, Sosyalist - Siyonist Partisi Başkanı Mendelştayn, Ukraina ve Beyaz Rusya katolik papaslarından 25 kişilik bir grup, 18 zi ölüme mahkûm edilmiş 3 senedir de infazlarını bekliyorlardı.

81 numaralı hücrede tam iki buçuk sene insan yüzü ve tek bir kelime konuşmadan kaldım. Birara anormal hareketler yapıyordum. Kendimden geçerek bir gün ot şilteyi yakıp kendimi alevler içine attım. Sol kol ve bacaklarım yanmıştı. Revirde gözümü açtım. Aylarca yara bere içinde inledim. 8 buçuk sene kaldığım Yaroslavl hapishanesinde, gezinti avlusunda muhtelif yerlerden getirilip kurşuna dizilenlerin sayısı 2154 kişiydi.

Bu hatıraları yazarken hapishane rejimi hakkında fazla malûmat vermek isterdim, fakat asabımın tekrar zedeleneceğinden, o fecaatı tekrar yaşayacağımdan ötürü okuyucularımdan özür dilerim. Bu «hayatı» anlatmak için yüzlerce sahife yazsam yine bitmez...

Stalin, gizli polis şefi Yagodayı kurşuna dizdikten sonra, yerine Yejof

adlı bir canavarı getirmişti /onu da öldürdü/. ? Bu Yejof milyonlarca insanı gözünü kırpmadan kurşuna dizdiriyor, şehirli ve köylüyü temerküz kamplarına, sürgüne gönderiyordu. Hapishananin az ışık veren pencerelerini tamamen tuğla ile örddürdü. Gezinti kalkmıştı

Yaroslavl hapishanesi emzikli çocuk ve kadınlarla dolmuştu. Bağırmalar, feryatları duyuyorduk.

1938 senesi Yaroslavl hapishanesinden Vologda'daki gizli hapishaneye nakledildik. Urallara yakın bir şehirde. Koğuşta, pencereyi kapıyan tahtaperde aralıklarından gördüğümüz fecaat, hayatımızdan tamamiyle ümidimizi kesti: Gardiyan günaşırı gelip falancanın tahliye edileceğini haber veriyor, adam sevinerek koğuştan çıkıyor. Nereye? Ölüm kamyonuna... Tahliye edilen mahkûm kapalı kamyona bindirileceği sırada ensesine iki tabanca sıkılıyor, kamyonun içine düşüyor, bu arada kamyon ekzos yaparak güya adam öldürüldüğü belli olmuyor. Tahtaperde aralığından bakamıyorduk, sıramızı bekliyorduk

1939 senesi Ocak ayının tam 21 i. Onbir sene 22 gün yatmıştım. Gardiyan tahliye edileceğimi söyliyerek, kamaradan çıkmamı emretti. Nereye? Ölüm kamyonuna mı? Hayır, gitmem, tahliye edilmek istemiyorum. Kendi kendime, bırakın öleyim diye avazım çıktığı kadar bağırıyordum. Gardiyan:

— Burada kimseyi öldürmüyorlar, Yalan, hadi, tahliye ediliyorsun. Çık, dedi.

Beni zorla, sürüklüyerek çıkarıp hapishane müdürü Voronofun yanına getirdiler. Müdür:

— Tahliye ediliyorsun, gideceğin yerin adresini söyle, dedi. İnanamıyordum.

— Moskova, Gertsen caddesi, Türkiye Sefarethanesi. Oraya gideceğim. Dedim. Hakikaten serbest bıraktılar. Kar durmadan yağıyordu. İstasyon iki kilometre kadardı. Sevine sevine yürüdüm. Arkamdan kimse gelmiyordu. Tren sülüsünü de vermişlerdi.

Meğersem, Türk Sefiri ve Ataşemiliterimiz Yarbay Behçet Türkmenin de tesiriyle, Türk tabalarının tahliyesi hakkında Ruslara birkaç nota vermişler. O neyanda ben de Allahın inayetiyle kurtuldum. Moskovaya geldiğimde öğrendimki, Selim, Leningradda kendini Neva nehrine atmış, ölmüş. Fark Kırımda, Niyazi Baküde intihar etmiş. Yalnız Hayat Kafkasya hududunu geçmeye muavffak olmuş. Akif, Malkoftan kaçıp Türkiyeye gelirken, kurşuna dizilmiş. Diğerlerinden haber alamadım...

Türkiyenin bir parçası olan Sefarete geldiğim zaman sevinçten gözlerim yaşarmıştı. Birkaç ay sonra Hariciye vekili merhum Şükrü Saraçoğlu Moskovaya geldi. Kendisini tam bir ay beklettiler. Neden sonra Molotof ile görüştü. Rus Dışişleri Bakanı Saraçoğluna:

— Ermenistanda isyan çıktı, Kars, Artvin, Ardahanı istiyorlar, demiş.

Saraçoğlu Sefarete döndüğü zaman fena sinirlenmişti. Koridorda yüksek sesle konuşuyordu:

Molotofa kesin cevabını verdim? Unutmayınız ki Türkiye müstakil bir devlettir. Kimseye bir santim arazisini vermez. Bunu böyle bilmek lâzımdır.

Molotof Saraçoğluna; bu hareketinden dolayı pişman olacağını söyliyerek kuru sıkı tehditte bulunmuş.

Ne gariptir ki, Rus komünist şefleri aynı uğursuz taleplerini 1946 yılında 2. ci Cihan Harbinden sonraki prestijinden faydalanarak tekrarlamışlardı. Türkiyenin İkinci Cihan Harbinde tarafsız kaldığı gerekçesini ileri sürerek, Türkiyenin Birleşmiş Milletlere üye kabul edilmemesi için her türlü gayret ve faaliyeti yapmışlardı. Rus komünist şeflerinin Türkiyeyi Batıdan ve büyük müttefiklerinden koparmak stratejisi hiç değişmiyordu.

Rus komünist şefleri, nitekim bugün de yeni bir taktikle ezeli ve ebedi hedeflerine varmaya uğraşmaktadırlar. Siyasi olayların hazırladığı yeni bir zeminden faydalanıp Enternasyonal Komünizm Teşkilâtının yardımıyla tarihe gömülmüş birtakım olayları Türkiye aleyhinde ve dünya çapında yeniden körüklerken, içerdeki komünist propaganda uçlarının yardımiyle de müttefikleri tarafından terk edildiği, Türk milletinin çaresiz ve yalnız kaldığı, Rus yakınlaşmasından başka ümidi bulunmadığı havası yerleştirmeye çalışmaktadır. Bu şekilde Türkiyedeki komünist faaliyetlerine daha ziyade etkili bir çalışma zemini hazırlandığı gibi, cür'et ve cesaret te sağlanmış olurdu. Bu konuda Gazi Mustafa Kemalin kendisine hediye edilmiş dan kalpakla /Kürklü Rus kalpağı/ resmini çoğaltıp yayacak kadar ince hesaplıydılar.

Türkiyeye geldiğimde, Moskovada kızıl ihtilâl eğitimi görmüş kızıl profesör diploması almış, aylıklı komünist uşaklarına sosyalist partilerde rastlamadım değil...

Kızıl Rusya'da bir çok masum Türk gençlerinin hayatlarına son veren bu kızıl katiller ve namus yoksunu ajanlar, ellerini, kollarını sallıyarak «Sosyalist partilere, sendikalara, basına, sinema, tiyatroya hulûl etmişlerdir. Türkiyeden Moskovaya adam kaçırmaya lüzum kalmadı. Komünist «edebiyatı», dergiler, ihtilâlcilerin eserleri vitrinleri kaplamış, işportalara kadar dökülmüştür.

Türkiye gizli komünist partisinin daha ihtilâl olmadan işlediği cinayet ve sabotaj hareketleri, Allah korusun, bir ihtilâl anında ne gibi fecaatler doğuracağına elbette takdir edersiniz. Allah, memleketimizi bu âfetten korumak için kalplerimize îman ve mücadele kuvveti ihsan eylesin.

Dünyanın şimdiye kadar görmediği öyle bir karışıklık olacak ki... Rusya sislere bürünecek, ülkede yaşayanlar bar bar bağırarak Allahı arıyacaklardır.

Dostoyefski

Orası Rusya, herşey olabilir. Adama sabahleyin Lenin madalyası takarlar, akşama da kurşuna dizerler.

Valeri Tarsis

Zindana hiç girmeyen girecek, giren de hiç unutmıyacak.

Hapishane duvarına tırnakla yazılmıştır.

İhtilâlin insanlara faydalı olmak ve onların değerini yükseltmek gibi sebepler uğruna yapılmadığını, fakat, insanları alt seviyesine indirmekte başarıya ulaştığını anladık.

Pierre Commin
Fransız Sosyalist Partisi
Genel Sekreteri

Moskovanın en iyi para kazanan kızıl Rus Şairi ve Nazım Hikmetin hocası Mayakovski, intiharı anında bıraktığı mektupta ezcümle şöyle diyor:

«Herşey yolunda gidiyor mu? Evet, galiba herşey yolunda. Haydi ordan.. Yoksa beni iki yüzlü mü zannediyorsunuz? Hayır. Fakat, şu anda beynimi dağıtıyorum. Herkes domuz oğlu domuz.»

«Lenin'in gözde şairi Demyan Bedni de aynı akibete uğramıştır.»

«Dünyanın hiçbir yerinde, hatta Hitler Almanyasında bile fikirlerin Rusyadakinden daha az hür, daha, daha çok emre tabi ve dehşete uğramış olabileceğinden şüphem vardır.

André Gide

«Bugün, komünizm, sefaletten çok, gaflet içinde bulunan bir ortamda daha çok çöreklenmiştir.»

İ. Darendelioğlu

MİLLİYETÇİ FİKİR DERGİSİ
Cağaloğlu, Nuruosmaniye Cd. 34/3
İSTANBUL

İKİNCİ KİTAP

Üstad M. Necmettin Deliorman'ın

SÜRÜKLEYİCİ ESERİ

ÇANLAR BENİM İÇİN ÇALDI

BU BİR ROMAN DEĞİL, BULGARİSTANDAKİ MİLLİYETÇİ TÜRK GENÇLERİNİN YAŞANMIŞ MACERALARIDIR.

BEKLEYİNİZ.

250 Kuruş

TUSTAV